

Затверджено
рішенням Стіробільської
міської ради
від 21.12.2017р. №36/1

Стратегія розвитку міста Старобільська до 2028 року

м. Старобільськ, 2017 р.

Стратегію розвитку міста Старобільська до 2028 року розроблено за підтримки Луганського регіонального відділення Асоціації міст України. Розробка Стратегії відбувалася на підставі методології проекту міжнародної технічної допомоги «Партнерство для розвитку міст» (Проект ПРОМІС), який впроваджує Федерація канадських муніципалітетів (ФКМ) за фінансової підтримки Уряду Канади. Зміст документу є виключною думкою авторів та не обов'язково відображає офіційну позицію Уряду Канади.

АСОЦІАЦІЯ МІСТ УКРАЇНИ

ВСЕУКРАЇНСЬКА АСОЦІАЦІЯ
ОРГАНІВ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ

Луганське регіональне відділення

Проект ПРОМІС спрямовано на зміцнення муніципального сектору в Україні, впровадження ефективного демократичного управління та прискорення економічного розвитку шляхом підвищення спроможності українських міст у сфері демократизації врядування та місцевого економічного розвитку; створення сприятливого середовища для розвитку малого та середнього бізнесу; підтримки процесу децентралізації та інтегрованого планування розвитку на місцевому, регіональному та національному рівнях.

www.pleddg.org.ua

Зміст

Звернення до громади.....	4
Вступ.....	5
1. Методологія розробки Стратегії.....	7
2. Коротка характеристика міста.....	11
3. Обґрунтування стратегічного вибору.....	14
4. Стратегічні напрями розвитку міста.....	
4.1. Стратегічний напрям А. Місто екологічно дружнього бізнесу та залучення інвестицій.....	25
4.2. Стратегічний напрям В. Якісний життєвий простір людини, енергоефективність та екобезпечність території.....	33
4.3. Стратегічний напрям С. Гостинне місто комфортного відпочинку, туризму та активного дозвілля.....	41
4.4. Стратегічний напрям D. Розвиток людини як особистості та найвищої цінності громади.....	49
5. Узгодження основних положень Стратегії з іншими стратегічними документами території.....	58
6. Моніторинг і впровадження Стратегії.....	60

ДОДАТКИ

ДОДАТОК 1. ПРОФІЛЬ МІСТА СТАРОБІЛЬСЬКА

ДОДАТОК 2. ЗВІТ ПРО РЕЗУЛЬТАТИ ОПИТУВАННЯ ПРЕДСТАВНИКІВ БІЗНЕСУ МІСТА СТАРОБІЛЬСЬКА

ДОДАТОК 3. СКЛАД РОБОЧОЇ ГРУПИ З РОЗРОБКИ СТРАТЕГІЇ РОЗВИТКУ МІСТА СТАРОБІЛЬСЬКА

Звернення до громади

Шановні старобільчани!

Кожен з вас прагне жити у комфортному, безпечному місті, мати роботу та бути цінністю для своєї громади.

Міська рада пішла на відкритий діалог з активною частиною населення Старобільська, залучивши їх до розробки Стратегічного плану розвитку рідного міста. В результаті місто має офіційний документ, який визначає основні пріоритети, синхронізує діяльність усіх суб'єктів. Стратегія розвитку надає можливість владі зрозуміти, куди необхідно рухатись, бізнесу – знати перспективи міста та готуватись до змін, мешканцям – орієнтир на ці зміни. А разом, для усіх нас – надається можливість спільними зусиллями змінити наше місто на найкраще.

Дуже хочеться побачити на вулицях нашого міста, у найблищому майбутньому, більшу кількість людей з посмішками на обличчі. Це можливо лише за умови, що кожен з нас буде мати позитив на наступний день, місяць, рік...

Визначені Стратегією розвитку міста Старобільська до 2028 року пріоритетні напрями, спрямовані на формування міста здатного забезпечити якісний життєвий простір людини, дружні відносини з бізнес-представниками, залучення інвестицій, різноманітні форми відпочинку, енергоефективність у наших будинках тощо.

Старобільський міський голова (оригінал підписано) Я.М.Літвінова

Вступ

Глобальною тенденцією сучасного світу є зростання ролі регіонів та окремих територіальних громад як одиниць регіонального та місцевого рівня управління держави, які здатні, з одного боку, зменшити навантаження на органи центральної влади, перебравши на себе частину їх повноважень, а з іншого – максимально враховувати потреби місцевих жителів при прийнятті рішень. Цей процес є результатом децентралізації, регіоналізації, демократизації та глобалізації.

Надмірна централізація управління, недосконала фінансово-економічна база місцевих органів влади призвели до виникнення значних диспропорцій у територіальній структурі економіки, накопичення на місцях господарських, економічних та соціальних проблем. Системні потрясіння, які відчули на собі органи регіональної та місцевої влади України впродовж кризового періоду, нові виклики, які склалися в сучасний період, сформували нові вимоги щодо досягнення їх збалансованого розвитку; розв'язання специфічних проблем регіонів та окремих населених пунктів, стимулювання міжмуніципальної співпраці.

З прийняттям Закону України «Про добровільне об'єднання територіальних громад» відбулась передача владних повноважень на базовий рівень місцевого самоврядування для реалізації принципу субсидіарності. Поряд з реформою державної регіональної політики, яка завершила перший етап – формування нормативної бази, в Україні відбулася широка бюджетна децентралізація.

Для ефективної реалізації регіональної та місцевої політики необхідно узгодження цілей, пріоритетів, завдань та заходів центральних, регіональних і місцевих органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування стосовно як розв'язання нагальних проблем розвитку, так і досягнення довгострокових стратегічних цілей. Тому розробка та реалізація Стратегії розвитку міста здійснюється на основі системи взаємопов'язаних документів: Державна стратегія регіонального розвитку України на період до 2020 року та План заходів з її реалізації; Стратегія розвитку Луганської області до 2020 року та План заходів з її реалізації, Стратегія розвитку Старобільського району до 2020 року «Нова Старобільщина 2020».

Фінансування заходів та проектів Стратегії розвитку міста передбачається за рахунок: міжбюджетних трансфертів з державного бюджету місцевим бюджетам; фінансових ресурсів суб'єктів регіональної політики, державних та приватних партнерів об'єднаних на принципах державно-приватного партнерства, міжнародних інституцій; капітальних видатків державного бюджету; державних цільових програм, у тому числі програм подолання депресивності територій; угод щодо регіонального розвитку; програм і заходів, включаючи інвестиційні програми (проекти), що реалізуються за рахунок коштів Державного фонду регіонального розвитку.

За підтримки міжнародних донорських організацій міста прагнуть реалізувати дії з підтримки заходів, що стосуються підвищення науково-технічного потенціалу, розвитку підприємництва, демократизації процесів управління, гендерного бюджетування та підвищення ролі жінок в процесах управління громадою, тимчасового розміщення та розселення переміщених осіб, їхньої інтеграції у приймаючих громадах. Ці проекти є частиною довгострокової підтримки країн ЄС, США, Канади та інших країн світу.

Заходи з розробки Стратегії розвитку міста Старобільська реалізовано відповідно до Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні», «Про засади державної регіональної політики», постанови Кабінету Міністрів України від 06.08.2014 № 385 «Про затвердження Державної стратегії регіонального розвитку на період до 2020 року», постанови Кабінету Міністрів України від 11.11.2015 № 932 «Про затвердження Порядку розроблення регіональних стратегій розвитку і планів заходів з їх реалізації, а також проведення моніторингу та оцінки результативності реалізації зазначених регіональних стратегій і планів заходів», Наказу Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України від 31.03.2016 року N 79 «Про затвердження Методики розроблення, проведення моніторингу та оцінки результативності реалізації регіональних стратегій

розвитку та планів заходів з їх реалізації», Стратегії розвитку Луганської області до 2020 року, Стратегії розвитку Старобільського району до 2020 року «Нова Старобільщина 2020».

Мета Стратегії розвитку міста Старобільська полягає у вирішенні спільних проблем та реалізації спільних завдань щодо ефективного розвитку продуктивних сил громади, раціональне використання ресурсного потенціалу, створення комфортних умов життя населення, забезпечення екологічної безпеки та вдосконалення територіальної організації суспільства. Це досягається через спільну реалізацію інтересів влади, громади та бізнесу.

Нерівність між жінками та чоловіками призводить до економічних спотворень і стримує економічне зростання, тоді як увага до ґендерних відмінностей і нерівності сприяє сталішому місцевому економічному розвитку. Саме тому робота над аспектами ґендерної рівності була невід'ємною частиною розробки Стратегії розвитку міста Старобільська. В Стратегії приділено увагу рівній участі жінок і чоловіків в економічній діяльності, визначено економічні можливості та перешкоди. Місто надаватиме підтримку забезпеченню якісного працевлаштування жінок і чоловіків в рамках ініціатив зі створення робочих місць, забезпечуватиме врахування голосу жінок в управлінні містом і застосовуватиме на практиці принципи ґендерної рівності гарантовані Законом України «Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків».

Стратегія спрямована на економічний розвиток як процес стратегічного партнерства, який допомагає прискоренню зростання продуктивності місцевої економіки через стимулювання інвестицій у нові та існуючі підприємства з високим потенціалом до зростання, створення умов для цього розвитку на тривалий період. Економічний розвиток спрямований на виробництво найбільшої кількості благ та створення максимальної кількості робочих місць за рахунок реалізації переваг конкурентоспроможності, яка полягає у динамічному і більш стабільному розвитку у порівнянні з іншими регіонами, у розвитку місцевих фірм, що перемагають своїх конкурентів з інших регіонів (зі збуту, експорту, продуктивності, доходів) та джерелом якої є місцеві умови для ведення бізнесу – сприятливе бізнес-середовище.

Обґрунтування положень Стратегії розвитку міста здійснено на основі результатів статистичних показників розвитку України, Луганської області та аналітичної і оперативної інформації виконавчих органів міської ради і райдержадміністрації, аналітичних досліджень і прогнозних розрахунків, чинних законодавчих і нормативних актів Верховної Ради України, Президента України, Кабінету Міністрів України, місцевих органів влади з урахуванням міжнародних правових актів і міжнародних угод.

Розпорядженням міського голови від 21.04.2017 року № 65, з метою розробки Стратегії розвитку міста Старобільська створено Комітет зі стратегічного планування за участі представників управлінь та відділів міськвиконкому, депутатів міської ради, керівників підприємств та установ, підприємців, представників громадських асоціацій, незалежних експертів.

Підготовче засідання Комітету зі стратегічного планування відбулося 06 квітня 2017 року, на якому учасники ознайомилися з методологією процесу розробки Стратегії розвитку міста, обговорили Дорожню карту її розробки на весь період роботи, визначили обсяги необхідної інформації та її джерела для формування Профілю громади міста, а також обговорили методологію проведення опитування керівників підприємств та підприємців.

У процесі розробки Стратегії консультанти Луганського регіонального відділення Асоціації міст України здійснювали методичне забезпечення, експертний аналіз даних і результатів досліджень, отриманих під час здійснення процесу планування, забезпечували надання консультаційних послуг з питань, які належать до усіх аспектів стратегічного планування та розвитку громади.

1. Методологія розробки Стратегії

При всій різноманітності моделей та методів стратегічного планування, вони мають три великі блоки, притаманні будь-якому проектному циклу: аналіз – планування – впровадження, для яких, за необхідністю, завжди передбачається можливість ітерації, тобто повторення по колу, але на якісно новому рівні.

Під час розробки Стратегії розвитку міста Старобільська (Стратегія) та Плану її реалізації використано методологію, яка складається з **6 логічних етапів**: 1) Організація роботи зі стратегічного планування; 2) Аналіз середовища та факторів розвитку територіальної громади; 3) Визначення місії, бачення, сценаріїв та напрямів розвитку громади; 4) Розробка планів дій (Плану реалізації Стратегії); 5) Громадське обговорення та ухвалення Стратегії та Плану її реалізації; 6) Моніторинг та впровадження Стратегії.

Рис. 1. Схема процесу розробки Стратегії

Для передбачення та запобігання появі негативних екологічних впливів на довкілля, які можна очікувати в результаті впровадження Стратегії, використовується Стратегічна екологічна оцінка (CEO). CEO – системний і запобіжний процес аналізу впливу на довкілля запропонованих проектів документів розвитку стратегічного характеру. Після визначення можливих позитивних і негативних впливів, у разі необхідності, Стратегію розвитку громади міста можна доопрацювати з метою подальшого розширення позитивних впливів і зменшення можливих негативних впливів. CEO сприяє ефективній реалізації ініціатив з місцевого розвитку, забезпечуючи інтеграцію пріоритетів екологічної збалансованості до розвиткових ініціатив.

Етап 1: Організація роботи зі стратегічного планування

Комітет зі стратегічного планування (робоча група, далі РГ)

Розпорядженням міського голови визначено групу осіб, яких було запрошено до роботи над Стратегією і які ухвалювали всі рішення, необхідні для розвитку міста. Саме на засіданнях Робочої групи були презентовані, обговорювались усі напрями роботи та ухвалювались відповідні рішення. Склад РГ сформований із: (1) органи місцевого самоврядування (представники міської ради і її виконавчих органів), (2) приватні компанії (представники великих, середніх, малих підприємств і приватні підприємці) (3) громадські організації. Важливим є включення до складу РГ представників організацій, які опікуються питаннями гендерної рівності і охорони довкілля. Створення саме такого типу партнерства стає вагомим чинником, який підвищує якість та цінність кінцевих матеріалів і зміцнює ймовірність того, що проекти, які включено до Стратегії будуть впроваджені, а цілі, визначені у Стратегії будуть реалізовані.

Графік проведення робіт зі стратегічного планування

Графік розробки Стратегії та Плану її реалізації став головним інструментом управління процесом планування. Графік розроблявся виходячи з потреб РГ і працівників органів місцевого самоврядування для забезпечення вчасної реалізації усіх етапів виконання робіт зі стратегічного планування.

Етап 2: Аналіз середовища та факторів розвитку територіальної громади

Профіль (Паспорт) громади

Інформаційною основою для планування розвитку територіальної громади має бути базовий документ, що є аналітично-описовою частиною Стратегії. Аналітично-описова частина має назву Профіль громади та розміщується у Додатку до Стратегії. В Профілі громади виконаний аналіз кількості, якості та динаміки зміни ресурсів громади. Для аналізу необхідно бачити стійкі тенденції, отже доцільна наявність показників не менше ніж за 5 років. Після кількісного аналізу були сформульовані якісні висновки. Цей документ став відправним пунктом для членів Робочої групи при обговоренні і досягненні консенсусу щодо критичних проблем, які стоять перед їхньою громадою. Аналітичні матеріали Профілю громади також використовувалися в аналізі SWOT.

Проведення опитування думки представників громадськості і бізнесу

Дослідження думки представників місцевого бізнесу стало обов'язковим елементом аналізу середовища в процесі стратегічного планування. Зібрана інформація зводиться до єдиного документу, який відображає консолідовану думку представників органів місцевого самоврядування, ділових кіл та громадськості міста. Корисним стало проведення опитування щодо ставлення представників міста до планів, напрямів розвитку, пріоритетних галузей економіки та бажання співпрацювати в рамках роботи над зміцненням місцевої економіки.

Розробка SWOT-аналізу

Зовнішній аналіз – оцінка основних загроз і можливостей, що визначаються зовнішнім щодо міста середовищем та внутрішній аналіз – аналіз сильних і слабких сторін громади, забезпечують визначення основних проблем розвитку територіальної громади. Добре розуміння цих чотирьох аспектів ситуації в громаді допомагає точніше спрямувати планування заходів з прискорення розвитку громади на максимально можливе використання сильних сторін, виправлення слабких сторін, використання наявних можливостей та усунення загроз. SWOT-аналіз проводився в цілому по місту та розрізі визначених пріоритетних напрямів розвитку та відібраних галузей місцевої економіки. Знання, отримані та впорядковані в процесі проведеної інвентаризації чинників розвитку громади, стали одним з важливих ресурсів для подальшого аналізу стану розвитку громади.

Етап 3: Визначення місії, бачення, сценаріїв та напрямів розвитку громади

Складання стратегічного бачення та місії

Аналіз внутрішнього і зовнішнього середовища територіальної громади та розробка Бачення виконувалися паралельно, що забезпечило відображення в Стратегії очікувань основних зацікавлених сторін. На практиці, процес стратегічного планування Робочою групою починався з визначення Місії та Бачення бажаного стану територіальної громади або соціально-економічної системи у майбутньому. Бачення бажаного майбутнього територіальної громади – це образ, що має оволодіти всією громадою і надихати її. Місія територіальної громади – це причина появи, основне призначення та сенс її існування, сукупність унікальних історичних і сучасних особливостей та конкурентних переваг громади, які у неї вже є, та які громада хотіла б зберегти для подальшого власного розвитку або здобути у свідомому процесі свого розвитку. Бачення майбутнього і Місія територіальної громади були ретельно розглянуті й затверджені РГ, а також донесені до всіх громадян міста.

Згода щодо напрямів розвитку та пріоритетів

Після відповідного аналізу, на засіданні РГ обговорювалися аналітичні матеріали та їх результати. На цьому засіданні досягався консенсус щодо пріоритетів розвитку та головних

секторів виробництва, що є визначальними для міста. Бажана «траєкторія» розвитку, що мала привести громаду до Бачення, складалася з низки стратегічних напрямів розвитку, які мали повністю відповідати не тільки Баченню розвитку і Місії територіальної громади, але й базувались на проведеному аналізі її розвитку та перевагах, ресурсах і визначальних можливостях.

Стратегічні напрями на бажаній «траєкторії» розвитку вказують на шляхи досягнення саме цього стратегічного Бачення. З визначенням напрямів розвитку було продовжено процес свідомого вибору конкретних способів, системи цілей та результатів розв'язання визначених проблем або реалізації можливостей. Кожен зі стратегічних напрямів конкретизувався у стратегічних і оперативних цілях.

Етап 4: Розробка планів дій (Плану реалізації Стратегії)

На наступному етапі ЗГ за кожним з визначених напрямів розвитку розроблялися стратегічні (загальні) цілі, на основі яких потім формулювалися цілі нижчого порядку – оперативні цілі.

Стратегічні цілі виходили зі стратегічного Бачення і стратегічних напрямів та утворювали рамки, в яких приймалися рішення щодо конкретних цілей та заходів. Сукупність стратегічних цілей відповідала конкретному стратегічному напрямку.

Оперативні цілі показували, як необхідно проводити зміни та визначати стратегічні цілі кількісно, показували терміни виконання, конкретних виконавців, результат виконання, обсяги та джерела фінансування, конкретні заходи.

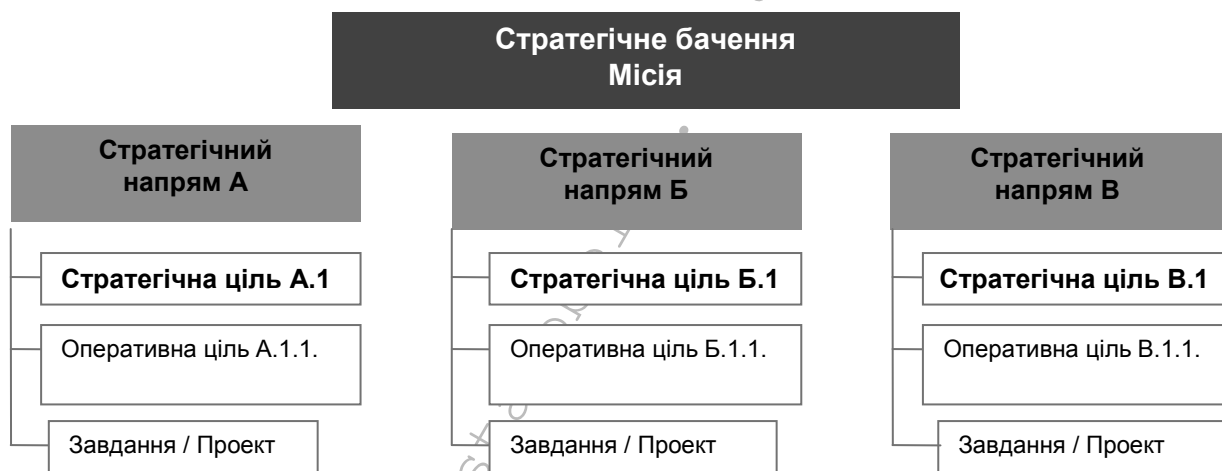

Рис. 2. Схема побудови Стратегії

За кожною оперативною ціллю розроблялася низка проектів, що відображають, які заходи необхідно здійснити, якого результату необхідно досягти, хто є відповідальним за реалізацію даного проекту, хто є виконавцем та співвиконавцем конкретного заходу, який строк виконання, який обсяг прогнозованих коштів необхідно залучити та з яких джерел їх можна отримати для реалізації даного проекту.

План дій / План реалізації Стратегії презентувався перед членами РГ, яка його затвердила.

Етап 5: Громадське обговорення та ухвалення Стратегії та Плану її реалізації

Склавши Стратегію розвитку та План її реалізації включно з Планом моніторингу виконання, РГ ініціювала проведення громадських слухань. Після проведення громадського обговорення допрацьовані проекти документів подавалися на розгляд і ухвалення міській раді в якості політики міста.

Етап 6: Моніторинг та впровадження Стратегії

Управління впровадженням Стратегії повинно складатися з двох частин. Перша політична складова декларує бажання досягти цілі, ухвалювати рішення та розподіляти повноваження

щодо виконання завдань. У другій частині повинно йтися про виконавчі органи, які виконуватимуть проекти.

Система моніторингу має включати: орган з моніторингу (необхідно створювати з врахуванням особливостей територіальної громади); документ (Положення) про систему моніторингу виконання Стратегії (у Стратегії є окремий розділ з описанням системи моніторингу її впровадження); систему індикаторів (результатів) виконання Стратегії (кількісні та якісні показники / індикатори).

Визначення органів, відповідальних за реалізацію Стратегії

Для забезпечення належного рівня відповідальності за реалізацію Стратегії, необхідно створити орган / інституцію, яка би займалась її впровадженням. Забезпечення впровадження – це управлінське завдання, яке передбачає контроль за діяльністю численних організацій, які задіяні у процесі виконання проектів та заходів Стратегії. Цим має займатись Комітет з управління впровадженням, створений з представників органів місцевого самоврядування, бізнесу та громадськості. Ця група добре організованих професіоналів уособлює політичну волю реалізувати заплановані зміни.

Система індикаторів оцінки ефективності впровадження Стратегії

У системі стратегічного планування моніторинг та оцінка є заключним етапом розробки Стратегії та здійснюються протягом усього періоду її впровадження. Інструментом моніторингу є система комплексних показників (індикаторів), які відображають як ефективність виконання конкретних завдань, так і засвідчують їхню релевантність стратегічним цілям Стратегії розвитку громади.

Система моніторингу ефективності виконання Стратегії передбачає багаторівневу ієрархічну модель системи індикаторів.

2. Коротка характеристика міста

Старобільськ – місто районного значення площею 13,32 кв. км. Офіційна дата заснування міста Старобільська 1686 рік. Отримання статусу міста відбулося в 1797 році. Міста побратими: Люблін (Польща), Хмельницький.

Географічне розташування міста: місто розташоване на півдні Середньоруської височини, на лівому березі річки Айдар. Засновано на території Острогозького полку Слобідської України. Відстань до Києва – 600 км. Місто розташоване переважно на лівому березі річки Айдар, у яку впадає права притока Біла.

Кількість наявного населення на 01 січня 2017 року складає 17198 осіб, кількість постійного населення – 16898 осіб. Густота населення складає 1 306,3 осіб/км². На 01 січня 2016 року відсоток населення міста Старобільська до загальної кількості населення району склав 38,8 %, на 1000 жінок у 2016 році припадає 897 чоловіків.

Природний і міграційний приріст негативні з 2011 році, в 2016 році природний приріст склав – 198 осіб; механічний приріст (сальдо міграції) – 57; загальна кількість зменшення населення – 255 осіб.

Виробничий потенціал міста

Виробничий потенціал міста представлений підприємствами машинобудування та металообробки, сільського господарства, харчової промисловості, логістики, будівництва та житлово-комунального господарства.

Підприємства зареєстровані у місті Сєвєродонецьку:

ТОВ ВП «Бумер» Підприємство є сервісним центром ВАТ «Дрогобицького кранового заводу». Види діяльності: повний капітальний ремонт вантажопідіймальних кранів, автовишок. Послуги з ремонту мостових, козлових кранів, кран-балок, електроталей, автопідйомників всіх типів, послуги автокранів і автовишки. Проведення технічних оглядів автокранів та автопідйомників.

ТОВ «Старобільський машинобудівний завод» - виробництво паливного, вентиляційного та подійомно-транспортного устаткування, в тому числі виробництво інноваційних видів продукції – твердопаливних котлів. Освоєно випуск нових твердопаливних котлів марки «КОТВ-16-Д» (для використання дров з поглибленою топкою для дров 45 см.), «КОТВ-18-Д» (для використання дров з поглибленою топкою для дров 55 см.)

ПАТ «Старобільський молокозавод» - заготівля та переробка молока та молочної сировини; виробництво та реалізація молокопродуктів; переробка молока на давальницьких умовах; торгівельно-посередницька діяльність. Вид виробляємої (номенклатури) продукції – молочна продукція, масло вершкове, сухе обезжирене молоко, казеїн.

ПП «Старобільський завод продовольчих товарів» - виробництво харчових продуктів, напоїв та тютюнових виробів. Вид виробляємої (номенклатури) продукції – борошно, макаронні вироби, олія, крупи, вода, оцет.

Філія публічного акціонерного товариства по газопостачанню та газифікації «Старобільське міжрайонне управління по експлуатації газового господарства» - розподілення та постачання газу. Вид виробляємої (номенклатури) продукції – розподілення та постачання газу.

ТОВ «Завод фруктово-мінеральних вод «Айдар плюс» - виробництво напоїв.

ТОВ «Старобільський елеватор» - складське господарство; тваринництво; торгівля зерном, насінням та кормами для тварин; посередництво в торгівлі товарами широкого асортименту. Вид виробляємої (номенклатури) продукції/наданих послуг – послуги зі зберігання зернових та соняшника.

ВАТ «Старобільська міська друкарня» - виробництво паперу та поліграфічна діяльність.

В місті діють комунальні підприємства: КП «Благоустрій»; «Старобільськбудтехсервіс», КЗ «Парк культури та відпочинку»;

Підсумки роботи за I квартал 2017 року окремих підприємств за даними підприємств в діючих цінах:

– по ПП «Старобільський завод продовольчих товарів» показники обсягу виробництва за I квартал 2017 року знаходяться майже на рівні показників за аналогічний період 2016 року, а саме: складає 0,87 млн. грн., або 97% до показників I кварталу 2016 року;

– по ПАТ «Старобільський молокозавод» у I кварталі 2017 року обсяг виробництва склав 7,7 млн. грн., що склало 138,0% до показників аналогічного періоду 2016 року;

– ТОВ «ЗФМВ «Айдар плюс». За I квартал 2017 року обсяг виробництва склав 0,31 млн. грн., або 615,0% до аналогічного періоду 2016 року. У 2016 році підприємство відновило виробничу діяльність, після того, як призупинило її у 2015 році (відбувся різкий спад обсягів виробленої продукції, що пояснюється відсутністю замовлень на продукцію, оскільки основні замовники залишились на непідконтрольній території).

У галузі виробництва паперу та поліграфічної діяльності за I квартал 2017 року обсяг виробництва ПАТ «Старобільська міська друкарня» склав 0,04 млн. грн., або 106,2% до аналогічних показників 2016 року.

У машинобудуванні за I квартал 2017 року обсяг виробництва склав 0,39 млн. грн., або 303,8% до аналогічного періоду 2016 року., до якого належить ТОВ ВП «Бумер».

Підприємництво

У місті активно розвивається підприємництво. Підприємництво зайняте в сфері послуг та торгівлі.

Міський бюджет

Загальна сума надходжень до міського бюджету на 2017 рік становить 19 510 118 грн.:

1) податок на прибуток підприємств та фінансових установ комунальної власності затверджений в сумі – 50 755 грн.; 2) акцизний податок з реалізації суб'єктами господарювання роздрібною торгівлю підакцизних товарів відповідно до мережі торгових точок, які здійснюють продаж таких товарів у місті – 5 040 180 грн.; 3) податок на майно – 5 525 535 грн.; 4) податок на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки сплачений фізичними особами, які є власниками об'єктів нежитлової нерухомості – 94 680 грн.; 5) податок на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки сплачений юридичними особами, які є власниками об'єктів нежитлової нерухомості – 110 925 грн.; 6) земельний податок з юридичних - в сумі 570 590 грн.; 7) орендна плата з юридичних осіб - 3 150 100 грн.; 8) земельний податок з фізичних осіб - 384 260 грн.; 9) орендна плата з фізичних осіб - 1 165 115 грн.; 10) неподаткові надходження: частина чистого прибутку (доходу) комунальних унітарних підприємств та їх об'єднань, що вилучається до відповідного місцевого бюджету - 28 415 грн.; 11) адміністративні штрафи та інші санкції - 9 180 грн.; 12) плата за надання і інших адміністративних послуг - 1 871 745 грн.; 13) надходження від орендної плати за користування цілісним майновим комплексом та іншим майном, що перебуває в комунальній власності - 37 620 грн.; 14) державне мито – 787 725 грн.; 15) інші неподаткові надходження – заплановано у сумі 425 грн.

Спеціальний фонд міського бюджету на 2017 рік встановлений в сумі – 507 638 грн., в тому числі бюджет розвитку – 76 120 грн., який включає надходження: 1) кошти від продажу земельних ділянок несільськогосподарського призначення, що перебувають у державній або комунальній власності, та земельних ділянок, які знаходяться на території АРК – 76 120 грн.; 2) надходження від плати за послуги, що надаються бюджетними установами згідно з їх основною діяльністю (плата за послуги, що надаються КЗ «Парк культури та відпочинку», плата за оренду майна бюджетних установ) в сумі – 410 873 грн., 3) екологічний податок та грошові стягнення за шкоду, заподіяну порушенням законодавства про охорону навколишнього природного середовища внаслідок господарської діяльності – 20 645 грн.

Загальний обсяг видатків міського бюджету на 2017 рік становить 19 510 118 грн., що менше ніж у 2016 році на 2 278 461,35 грн., у тому числі видатки загального фонду – 9 855 417 грн., спеціального фонду – 9 654 701 грн. У складі спеціального фонду міського бюджету згідно із вимогами статті 71 Бюджетного кодексу України передбачено обсяг бюджету розвитку у загальній сумі 9 223 183 грн., в тому числі кошти, що передаються із загального фонду до бюджету розвитку спеціального фонду в розмірі – 9 147 063 грн.

Експорт та інвестиційна діяльність

ТОВ «Старобільський елеватор»: вид виробляємої на експорт продукції – соя; країни в які здійснюються експортні операції – Єгипет; обсяг експорту товарів у 2015 році становив 0,86 тис. дол. США.

Міжнародна співпраця

У співпраці із Луганським регіональним відділенням Асоціації міст України, за фінансової підтримки USAID ПУЛЬС протягом 2016 – 2017 років проведено три практикуми, дві регіональних платформи з проблемних питань місцевого самоврядування, маршрути успіху до Новопокровської та Білокуракинської ОТГ за участі працівників виконавчих органів Старобільської міської ради, депутатів.

Спільна діяльність із ГО «Дієва громада»: створення «STB city hub», підтримка ініціатив у рамках проекту «Громадський пояс Донбасу», який впроваджується Західноукраїнським ресурсним центром у партнерстві з Центром Громадської адвокатури та Товариством Лева, за фінансової підтримки ЄС, залучення ВПО, людей похилого віку, представників вразливих груп населення, молоді до активного суспільного життя.

На території міста працюють також міжнародні донорські організації: дитячий фонд в Україні ЮНІСЕФ, Міжнародна організація з міграції (МОМ), Корпус Милосердя MercyCorps, ADRA, ПРООН.

Соціальна інфраструктура

В Старобільському районі розташовано 3 вищих навчальних заклади та 2 професійних ліцею. В листопаді 2014 року ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка» було передислоковано на територію, підконтрольну українській владі, до м.Старобільськ. Науково-педагогічний персонал, студенти, аспіранти, співробітники були змушені покинути власні домівки, що знаходяться на тимчасово окупованій території. Починаючи з літа 2014 року до теперішнього часу навчання здійснювалось за дистанційною формою, але завдяки переоформленню площ та переоснащенню університет здійснює очну та заочну форму навчання, та прагне до впровадження та повернення їх в базовий вигляд.

Сфера освіти представлена: 7 ДНЗ, 7 загальноосвітніх шкіл; музична школа; спортивна школа (ДЮСШ); шахово-шашковий клуб; міжшкільний навчально-виробничий комбінат; дитячо-юнацький клуб «Орля»; Будинок творчості дітей та юнацтва; школа естетичного виховання.

Сфера культури представлена: 3 міськими бібліотеками - центральна районна бібліотека, районна дитяча бібліотека, дитячо-юнацька бібліотека; Будинок культури, кінотеатр «Дружба». У місті працює краєзнавчий музей, районний фізкультурно-спортивний комплекс РКУ «Колос».

У місті функціонує реабілітаційний центр для дітей та дітей – інвалідів.

Розгалужена мережа охорони здоров'я: районна лікарня РТМО, «Старобільський РЦ ПМСД»; поліклініка, 2 водолікарні, станція швидкої допомоги; приватні консультації.

На базі міської лікарської амбулаторії загальної практики сімейної медицини № 1 створено денний стаціонар на 10 ліжок.

У місті функціонує Центр психо-соціальної адаптації.

У місті функціонує парк.

В межах старого поселення збудована Микільська церква в російських барокових формах, яка після встановлення кафедри була перейменована на Свято-Миколаївський Кафедральний Собор. В межах старого поселення збудовано Святоскорбященський жіночий монастир.

3. Обґрунтування стратегічного вибору

Моделювання сценаріїв розвитку міста Старобільська було здійснено на другому засіданні Робочої групи зі стратегічного планування, яке відбулося 30 червня 2017 року. Підставою для цього моделювання стало представлення учасникам результатів аналізу середовища та проведеного об'єктивного та суб'єктивного аналізу. Учасники засідання ознайомилися із інформаційною основою для планування розвитку територіальної громади у вигляді базового документу, що є аналітично-описовою частиною плану – Профілем громади Старобільська. В цьому документі було виконано аналіз кількості, якості та динаміки зміни ресурсів громади.

Також представлені результати опитування керівників підприємств та підприємців міста. Вивчення думки представників підприємництва міста дало можливість учасникам Комітету зі стратегічного планування дізнатися про їх ставлення до органів місцевого самоврядування, проблеми, які вони вважають найбільш важливими, про їхні очікування та про їхні плани на майбутнє.

Аналітичне дослідження основних соціально-економічних та демографічних тенденцій у ретроспективі останніх років, та, відповідно, моделювання «соціально-економічного ландшафту» (взаємонакладання стійких у часі факторів впливу) міста дали можливість сформулювати базові сценарні припущення, «інерційний» (песимістичний) та «інтенсивний» (оптимістичний) сценарії розвитку міста.

Базові сценарні припущення:

1. Показник ВВП на душу населення України в період 2017 року незначно спадатиме, а після 2017 року спостерігатимемо його зростання 2-3% на рік.
2. В найближчі роки податкове навантаження на суб'єкти підприємницької діяльності та населення не зменшиться. Можна очікувати спрощення правил ведення бізнесу.
3. Продовжуватиметься девальвація національної валюти, що стимулюватиме товарне виробництво на експорт.
4. Очікується суттєвий перерозподіл податкових надходжень між державою та органами місцевого самоврядування на користь останніх.
5. В Україні поступово будуть впроваджені стандарти ЄС щодо виготовленої в Україні продукції.
6. Рух товарів до та з ЄС буде безмитним, що сприятиме зростанню товарообігу між Україною та ЄС.
7. Інвестиційний клімат в Україні дещо покращиться. Країна стане привабливішою для європейських інвесторів.
8. Надалі зростатимуть ціни в національній валюті на паливно-енергетичні ресурси, особливо для населення та комунальних підприємств.
9. Доходи населення у найближчі 2-3 роки будуть відносно низькими (в порівнянні з 2012-15 роками), після цього – поступово зростатимуть до 2025 року.
10. Підприємствам найближчі 2-3 роки буде обмежений доступ до позичкового капіталу. Потім доступ до кредитів має суттєво покращитися.

Інерційний (песимістичний) сценарій розвитку «Хай все лишиться, як було!»

Населення міста поступово зменшується за рахунок негативного природного руху та негативного сальдо міграції. Хоча останнім часом, абсолютний показник природного приросту зменшується. Демографічне навантаження поступово зростає через невеликий вплив молоді та старіння населення міста. Навантаження на об'єкти інфраструктури міста збільшується за рахунок притоку ВПО.

Старобільськ залишається промисловим центром на основі традиційних виробництв та центром районного та міжрайонного розселення.

Основою сценарію є розширення традиційних та запуск нових середньо-технологічних виробництв у сфері харчової промисловості та сільгосппереробки. Підставою існування такого сценарію є те, що Старобільськ знаходиться в центрі ореолу сільськогосподарського ореолу, що забезпечує достатню кількість сільськогосподарської сировини, наявна дешева робоча сила, зростаючий попит на таку продукцію як на внутрішньому ринку так і за кордоном.

На фоні діяльності традиційних підприємств формується сільськогосподарський кластер, який втратив російський ринок і намагається знайти ринок збуту в країнах ЄС та інших країнах світу. Розвивається малий та середній бізнес у сфері будівництва, транспорту, послуг та медицини. Створюються нові робочі місця, однак рівень доходів населення зростатиме незначно.

Нестача коштів міського бюджету призводить до труднощів в утриманні існуючої інженерної інфраструктури міста та впровадженні природоохоронних заходів.

Описаний сценарій відбиває лише основні соціально-економічні та демографічні параметри, які, проте, є визначальними для характеристики майбутнього міста. Очевидно також, що на даному «ландшафті» за збереження основних тенденцій та незмінності базових припущень не існує альтернативної траєкторії, яка призвела б до іншого сценарію. Отже, онтологічною підставою Стратегічного вибору є неприйнятність описаного сценарію для громади міста.

Ймовірний оптимістичний сценарій розвитку передбачає цілеспрямований вплив на соціально-економічний «ландшафт» факторів, які лежать поза межами впливу місцевої громади і є компетенціями центральної влади країни. Траєкторія розвитку на гіпотетичному «ландшафті» та за базових припущеннях формує наступний інтенсивний «оптимістичний» сценарій. Він ґрунтується на нарощуванні потужностей промислового виробництва на базі нових інвестиційних проектів в традиційних для міста або суміжних галузях з поступовим зміщенням виробничих циклів в бік зростання глибини переробки.

Сценарій інтенсивного розвитку: «Нові реформи – нові можливості!»

Ґрунтується на нарощуванні потужностей промислового виробництва на базі нових інвестиційних проектів в традиційних для міста або суміжних галузях з поступовим зміщенням виробничих циклів в бік зростання глибини переробки (сільгосппереробка, харчова промисловість, металообробка, легка промисловість тощо).

Новою суттєвою галуззю промисловості у місті може стати виробництво будівельних матеріалів, енергоефективні технології, логістика та рекреація і туризм передумовами чого є:

- сформований імідж міста як сільськогосподарського центру;
- наявність природних ресурсів для розвитку рекреації та туризму;
- наявність відносно (до країн Європи) дешевої робочої сили;

За цим сценарієм у місті з'являються нові промислові підприємства великого, середнього та малого бізнесу. При цьому зберігаються більшість існуючих підприємств.

Сформований кластер агропромислового комплексу втратив російський ринок відновлює та нарощує обсяги збуту в країні ЄС та інші країни світу.

Середня заробітна плата поступово зростатиме. З'являється потреба в кваліфікованій робочій силі, яку можна привабити високими заробітними платами та підвищенням якості життя.

Зміна податкової бази дозволить поступово збільшити надходження до бюджету міста, а відтак – впровадження значних міських інфраструктурних проектів (вулиці, вода, електрика, промислові та тверді побутові відходи).

Ймовірність такого сценарію невисока, підтвердженням чого є тривала стагнація у політичній та соціально-економічній сферах держави, відсутність виразної зовнішньої політики, відсутність стратегії розвитку країни, а також відсутність контр-еліт у видимій перспективі, які

змогли б змінити зазначені тенденції. Все це дає право на формування раціонального сценарію, що визначатиметься траєкторією на існуючому «ландшафті» за базових припущень появи нових, керованих факторів впливу на цю траєкторію, які перебувають в межах компетенції громади міста, а також найбільш ймовірних факторів зовнішнього впливу в їх сприятливій комбінації.

Сценарій раціонального розвитку: «До великої мети малими кроками!»

У зв'язку із трансформацією господарства міста в ефективний виробничий центр сільськогосподарського ореолу північної частини Луганської області та у зв'язку із втратою ринків збуту у російському напрямку, необхідно забезпечити логістику міста у зворотньому напрямку через підключення міста до **стратегічного залізничного напрямку Куп'янськ – Харків – Київ** через залізницю «Москва – Донбас» та відповідними автошляхами.

Статус міста як **центру значного сільськогосподарського ореолу** забезпечується значними площами сільськогосподарських земель цілого ореолу північної частини Луганської області, а значить і великими обсягами сільськогосподарської сировини.

В виробничій сфері міста відбуваються процеси, а саме залучення інвестицій та модернізація, технологічне переозброєння, покращення якості та розширення асортименту продукції до сучасних вимог ринку. Можуть **відновитися традиційні та з'явитися нові сфери виробництва**: а саме виробництво будівельних матеріалів, машинобудування та металообробка, легка промисловість та енергоефективні технології.

Потужним стимулом для залучення інвестицій у економіку міста можуть стати нові форми господарських об'єднань. Найбільш ефективними є кластери. Вони є територіальними поєднаннями взаємозв'язаних та взаємозалежних виробних підприємств, обслуговуючих та доповнюючих організацій та установ, зв'язаних спільними напрямками функціонування. Як правило вони належать до споріднених галузей, а їх діяльність спрямована на виробництво певних видів продукції чи надання послуг. Успіх цих форм організації бізнесу обумовлюється не тільки включенням великих компаній, а й малих та середніх. Формування кластеру забезпечується на основі вертикальних зав'язків по лініях постачання матеріалів, сировини, збуту готової продукції і на основі горизонтальних зв'язків через спільні економічні асоціації, фонди тощо. В Старобільську існують передумови для формування потужного агропромислового кластеру – об'єднання підприємств з виробництва, переробки, реалізації сільськогосподарської продукції та техніки.

З метою обслуговування кластеру може бути створений **торгівельно-ярмарковий комплекс**. Для ефективності його функціонування необхідні – торговельні павільйони, під'їзні шляхи, засоби комунікації маркетингових та рекламних агентств.

У зв'язку із проведенням реформи місцевого самоврядування та створенням об'єднаних територіальних громад та у відповідності до Перспективного плану формування територій громад Луганської області, затвердженому розпорядженням керівника Луганської обласної військово-цивільної адміністрації від 10 червня 2015 року № 234 та відповідно Кабінетом Міністрів України місто Старобільськ має стати адміністративним центром об'єднаної територіальної громади, а у подальшому центром госпітального округу та майбутнього укрупненого району. Це обумовлює **розвиток невиробничої сфери**, а саме послугу у сфері управління, адміністрування, фінансових та кредитних операцій, інжинірингу та проектного менеджменту, медицини, освіти, підтримки бізнесу, ІТ – технології, транспорт тощо.

У зв'язку із наявністю відповідних факторів місто може стати **центром туризму, рекреації та дозвілля** у формі подієвого, культурного, рекреаційного туризму та у співпраці із Новопокровською ОТГ та Новопокровським районом.

Описаний сценарій став базою для формулювання стратегічного бачення та місії міста на стратегічну перспективу, які було сформульовано на тому ж засіданні робочої групи:

СТРАТЕГІЧНЕ БАЧЕННЯ

Старобільськ – перспективний центр сільськогосподарського ореолу північної частини Луганської області. Місто із зручним транспортно-географічним положенням, торгівельно-ярмарковим комплексом та розвинутим агропромисловим кластером.

Адміністративний центр об'єднаної громади, району та медичного округу із розвиненою сферою послуг, транспорту та будівництва.

Комфортне місто життєвого та креативного простору, рекреації, туризму та активного дозвілля.

МІСІЯ МІСТА

Старобільськ – старовинне, купецьке місто, яке зберегло своє архітектурне обличчя та письменної творчості Ільфа та Петрова.

- Ярмаркове містечко розташоване на мальовничому березі р.Айдар із традиціями народних ремесл;
- Агропромисловий кластер із розвиненою логістикою та сферою послуг;
- Творчий край видатних людей України;
- Місце активного дозвілля, рекреації та туризму;
- Активна, згуртована громада із небайдужою владою та високою мотивацією до лідерства.

Результати факторіального SWOT-аналізу

На засіданні Комітету зі стратегічного планування, яке відбулося 30 червня 2017 року учасники провели SWOT-аналіз. Інформація та знання, отримані та впорядковані в процесі проведеної інвентаризації чинників, стали важливим ресурсом для подальшого аналізу економічного та соціального стану громади.

Проведений зовнішній аналіз – оцінка основних загроз і можливостей визначили зовнішнє середовище, а внутрішній аналіз – аналіз сильних і слабких сторін громади забезпечили визначення основних проблем розвитку міста.

Визначення сильних та слабких сторін відбувалося за наступними сферами: Природно-ресурсний потенціал; Економічний потенціал; Інфраструктурний розвиток; Науково-технічний потенціал; Стан довкілля; Трудовий потенціал; Туристичний потенціал; Просторово-економічний потенціал.

Аналіз можливостей та загроз відбувалося за наступними сферами: Зовнішньоекономічна та зовнішньополітична ситуація; Макроекономічна ситуація; Геоекономічне та геополітичне положення; Демографічна та соціальна ситуація.

При проведенні аналізу враховувалися також гендерні аспекти.

Структура матриці SWOT (внутрішні чинники)**Природно-ресурсний потенціал****Сильні сторони**

- Місто розташоване на лівому березі р. Айдар, яка має притоки р.Козачок та р.Біла;
- місто розташоване в центрі сільськогосподарського регіону із високоякісними ґрунтами;
- навколо міста розташований лісовий фонд, до складу якого входять соснові ліси;
- кліматична особливість міста має сприятливо-комфортне значення;

- у місті та навколо нього спостерігаються запаси крейди, піску, мергелю, глини;
- запаси мінеральних вод представлені хлоридно-натрієво- кальційними водами із мінералізацією 0,3 – 1,4 г/л;
- місто розташоване в межах Українського кристалічного артезіанського басейну;
- перспективними щодо водопостачання є території в районі балки Козача криниця та південно-західна околиця міста;
- гідрологічні особливості території полягають у формуванні водно-зеленої зони міста;
- несеїсмічна зона;
- показники води відповідають показникам ДЕСТу «Питна вода»

Слабкі сторони

- гідрологічні особливості території характеризуються підтопленням території;
- рельєф міста має обмежено-естетичне значення у формуванні ландшафтно- планувальної структури, обмежуючи його територіальний розвиток у західному напрямку долиною р.Айдар;
- територія невизначеного ризику інженерно – геологічних умов освоєння і знаходиться на акумулятивно – денудаційній рівнині Середньо-Руської височини;
- питна вода має залишки: сухий залишок 1400 мг/л, загальна жорсткість 9,5 – 13 мг.екв./л

Економічний потенціал**Сильні сторони**

- розташування міста майже в центрі північної частини Луганської області в 100 км від кордону із Ростовською областю Російської Федерації;
- історично ярмаркове місто;
- місто є міжрайонним господарсько-економічним та управлінським центром Старобільського району;
- місто виконує функції центру районної та міжрайонної системи розселення, в яку входять Біловодський, Міловський, Марківський, Новопсковський та Старобільський райони (Генеральна схема планування території України від 2002 року);
- на території міста працюють міжнародні донорські організації: дитячий фонд в Україні ЮНІСЕФ, Міжнародна організація з міграції (МОМ), Корпус Милосердя MercyCorps, ADRA; ПРООН;
- наявність вищих та професійно-технічних навчальних закладів: Луганський національний університет ім. Т. Шевченка, Старобільський професійний ліцей, медичне училище
- економіка міста представлена традиційними галузями промисловості, а саме: харчова та сільгосппереробка, промисловість, будівництво та транспорт;
- наявність організацій, що сприяють розвитку малого та середнього бізнесу (інституції підтримки підприємництва);
- розвинута сфера торгівлі;
- збільшення кількості зареєстрованих безробітних (людський ресурс для розвитку бізнесу);
- ефективність роботи районного Центру надання адміністративних послуг;
- наявні вільні земельні ділянки, у власності територіальної громади міста, призначені для ведення господарської діяльності;
- розвинута інженерна та комунікаційна інфраструктура;
- зростання надходжень до міського бюджету;
- із півночі на південь місто перетинає залізниця Москва – Донбас;

Слабкі сторони

- загальне скорочення населення за рахунок негативного природного приросту та негативного сальдо міграції;
- слабкий рівень розвитку ділових послуг: діловий конференц-сервіс, фінансово-кредитні послуги, страхування, підтримка бізнесу тощо;
- у місті практично відсутні послуги з рекреації, оздоровлення, консалтинг, інжиніринг; рекламний бізнес, операції з нерухомості;
- відбувся різкий спад обсягів виробленої продукції, що пояснюється відсутністю замовлень на продукцію, оскільки основні замовники залишилися на непідконтрольній території;
- місто районного значення, що послаблює функції економічного центру;
- недостатні темпи модернізації та технічного переозброєння виробництва;
- втрата бізнесом російського ринку, затрудненість виходу на ринок ЄС;
- недосконалість ринку надання послуг для бізнесу;
- слабкі зв'язки освіти, науки та бізнесу;
- слабка експортна орієнтація МСБ;

- відсутній маркетинг території та позиціонування інвестиційної привабливості міста;
- відсутність ефективного енергоменеджменту, плану дій сталого енергетичного розвитку;
- недостатність місць розміщення та об'єктів готельного бізнесу;
- зменшення загальної кількості працюючих підприємців та їх найманих працівників;
- припинення пересування поїздів по залізниці Москва – Донбас, єдиний діючий потяг – Лантратівка - Кіндрашівська Нова;

Інфраструктурний розвиток

Сильні сторони

- розвинута інженерна та комунікаційна інфраструктура міста;
- діють КП «Благоустрій»; «Старобільськбудтехсервіс», КЗ «Парк культури та відпочинку»;
- функціонують ОСББ;
- здійснюється житлове будівництво за рахунок індивідуальних садиб;
- через центр міста в напрямку захід – схід проходить регіональна автодорога державного значення Чугуїв – Мілове на Міллерово;
- у напрямку північ – південь через місто проходять територіальні дороги Троїцьк – Луганськ; Тянушівка – Луганськ;
- через місто проходить залізнична дорога «Москва – Донбас»;
- міжміські пасажирські перевезення здійснюються автобусами та міське таксі;
- активно використовується велосипедний рух;
- функціонують два мости з вузькими проїзними частинами;
- місто газифіковане на 100%;
- розвинуті види зв'язку: Укртелеком, мобільний зв'язок, 4 інтернет-провайдер, кабельне телебачення, Укрпошта, Нова пошта;
- місто охоплено централізованим водопостачанням;
- водовідведення забезпечується напірними колекторами та очисними спорудами, які знаходяться в 4 км південніше міста;

Слабкі сторони

- дороги та тротуари потребують капітального ремонту;
- застарілий багатоквартирний житловий фонд та високий рівень енергоспоживання;
- низький рівень управління енергоефективністю та споживанням енергоресурсів;
- значний фізичний знос комунальної інфраструктури міста;
- низький рівень впровадження енергоефективних технологій в муніципальному секторі;
- неповне оснащення бюджетних установ та житлового фонду міста засобами регулювання споживання енергоресурсів;
- важковагомий та технологічний транспорт походить через центр міста і розбиває дороги;
- відсутність залізничного сполучення із іншими регіонами України;
- існуюче звалище ТПВ потребує реконструкції та модернізації;
- відсутність сортування ТПВ;
- кладовища міста закриті, відбувається під захоронення;
- необхідність розширення організація та обладнання кладовища;

Науково-технічний потенціал

Сильні сторони

- наявність висококваліфікованих інженерів, робітників і службовців;
- впровадження новітніх, енергоефективних технологій

Слабкі сторони

- відсутні наукові та дослідні організації;
- дефіцит кваліфікованих та робітничих кадрів;
- не розвинута мережа ВНЗ;
- низький рівень впровадження новітніх технологій в економіку міста;
- низький рівень впровадження нових наукових розробок;
- недостатній рівень впровадження інформаційно-комунікаційних технологій та програмного забезпечення;
- слабкий рівень освоєння нових видів продукції;
- необхідність удосконалення та актуалізації офіційних інтернет-порталів державних та комунальних закладів;

Стан довкілля
Сильні сторони
- випуск стічної води в річку Айдар в межах міста відсутній; - місто очолюють рекреаційні зони; - очистка міста від ТПВ здійснюється автотранспортом, яка охоплює 100% міста; - облаштований полігон ТПВ знаходиться у 2 км на захід від міста в сторону Сватове; - відсутність значних джерел забруднення; - розроблена проектно-кошторисна документація на організацію міського пляжу
Слабкі сторони
- важковагомий та технологічний транспорт походить через центр міста і призводить до перевищення допустимого рівня шуму та залишає багато отруйних викидів, руйнування будівель; - відсутність організованих місць відпочинку на воді; - наявність самовільних звалищ; - незадовільний стан каналізаційної системи та обладнання через високий фізичний знос; - потенційними джерелами забруднення є каналізаційні колектори та незадовільний технічний стан трубопроводів, які потребують ремонту; - русло річок Айдар, Козачок, Біла замулене і потребує поглиблення та розчищення; - територія міста в період весняної повені затоплюється на 40% до відмітки – 56,5 – 57 м; - відсутність захисних дамб по лівому і частково по правому берегах р.Айдар; - необхідність будівництва мосту та об'їзної дороги; - в межах міста відсутня система збору та відведення стоку поверхневих вод (дощова каналізація); - необхідність будівництва набережної в центрі міста із захисною дамбою та влаштуванням задамбового дренажу; - відсутня ефективна система поводження з ТПВ; - полігон знаходиться на висоті; - зелена зона міста несформована; - відсутність охоплення міста підвірно-плановою очисткою; - відсутність прибережних захисних смуг;
Трудовий потенціал
Сильні сторони
- в районі зареєстровано більше 25 тисяч внутрішньо-переміщених осіб; - працює розгалужена інфраструктура соціального захисту населення; - сфера освіти представлена: 7 ДНЗ, 7 загальноосвітніх шкіл; музична школа; спортивна школа (ДЮСШ); шахово-шашковий клуб; міжшкільний навчально-виробничий комбінат; дитячо-юнацький клуб «Орля»; Будинок творчості дітей та юнацтва; школа естетичного виховання; - у місті функціонує реабілітаційний центр для дітей та дітей – інвалідів; - у місті працює краєзнавчий музей; - наявність районного фізкультурно-спортивний комплекс РКУ «Колос»; - сфера культури представлена: 3 міськими бібліотеками - центральна районна бібліотека, районна дитяча бібліотека, дитячо-юнацька бібліотека; Будинок культури, кінотеатр «Дружба» - розгалужена мережа охорони здоров'я: районна лікарня РТМО, «Старобільський РЦ ПМСД»; поліклініка, 2 водолікарні, станція швидкої допомоги; приватні консультації; - на базі міської лікарської амбулаторії загальної практики сімейної медицини № 1 створено денний стаціонар на 10 ліжок; - у місті функціонує Центр психо-соціальної адаптації ; - розробка цільової районної програми забезпечення безкоштовним житлом лікарів району; - постійні спортивні змагання з волейболу, футболу, настільного тенісу, баскетболу, шахів, гирьового спорту, пауерліфтингу; боксу - наявність громадських організацій із досвідом роботи із проектами МТД; - впровадження партисипативного бюджету; - у місті функціонує парк
Слабкі сторони
- низький рівень участі громадськості в прийнятті рішень щодо управління громадою високий рівень безробіття;

- падіння народжуваності при високій смертності;
- від'ємний механічний рух;
- великі черги та навантаження за рахунок ВПО на об'єкти інфраструктури, в тому числі соціальні служби міста та району, управління Пенсійного фонду;
- недостатнє фінансування закладів охорони здоров'я, освіти, культури та спорту;
- низький рівень активності громадян;
- недостатність комунікацій та співпраці влади, громади та бізнесу;
- термін експлуатації будівель сфери охорони здоров'я, освіти, культури більше 50 років;
- дефіцит працівників сфери охорони здоров'я, освіти та культури;
- велика кількість працівників бюджетної сфери міста пенсійного віку;
- слабкий рівень інформування мешканців про роботу органу місцевого самоврядування;
- відтік молоді із міста в інші регіони України
- відсутність житлового будівництва

Туристичний потенціал

Сильні сторони

- місто має багату історію кінець XVI – початок кінець XVII (містечко Більського – слобода Старо – Біла, в 1797 уїзне місто Старобільськ); 1686 рік створення;
- збережено стару планувальну забудову міста, що має свої колоритні форми, метроритм, оздоблення фасадів та покрівель;
- в межах старого поселення збудована Микільська церква в російських барокових формах, яка після встановлення кафедри була перейменована на Свято-Миколаївський Кафедральний Собор;
- в межах старого поселення збудовано Святоскорбященський жіночий монастир;
- в центрі міста на березі річки Айдар знаходиться парк, спортивне ядро та дитячі майданчики;
- між вулицями Монастирська – Івана Світличного знаходиться пішохідна зона з адміністративними будівлями, будинком культури, бібліотекою, кафе та магазинами;
- міський парк достатньо облаштований і має можливості до розширення на праву сторону річки Айдар;
- в північному напрямку по р.Айдар розміщується держлісфонд, який є місцем для короткочасного та довготривалого відпочинку не тільки жителів міста Старобільська, але й області;
- місто має готелі «Айдар», «Астра»;
- в північно-західній частині міста (за межами) знаходиться природоохоронний об'єкт місцевого значення ур.Сосновий (територія Стробільського лісництва)
- наявність міських пляжів;

Слабкі сторони

- недостатній рівень якості послуг розміщення, харчування, розваг і розвиненої транспортної системи для туристів;
- недостатня кількість туристичних продуктів, маршрутів та промоційної продукції про місто;
- відсутність інформаційних і комунікаційних систем інформування туристського ринку про місто;
- відсутній історичний бренд міста;
- відсутні «зелені садиби»;
- територія північної частини області, у тому числі місто має низький рівень забезпечення курортно-рекреаційними ресурсами;
- відсутність вело інфраструктури;
- відсутність нормативно-правового поля збереження архітектурного старовинного стилю міста;
- необхідність розвитку парку

Просторово-економічний потенціал

Сильні сторони

- оновлюється Генеральний план міста (2003 р.);
- наявні вільні земельні ділянки для розвитку бізнесу;
- наявні земельні ділянки для житлової забудови;
- історико-архітектурний опорний план;
- затверджені Правила благоустрою міста

Слабкі сторони

- не встановлено межі міста;
- не проведена інвентаризація землі;
- не оновлено містобудівну документацію;
- відсутність архітектурного «обличчя» міста;
- відсутність чіткого функціонального зонування міста;
- відсутність організації вулично- дорожньої мережі

Структура матриці SWOT (зовнішні чинники)**Зовнішньоекономічна та зовнішньополітична ситуація****Можливості**

- визначення зрозумілого зовнішньополітичного державного курсу;
- припинення АТО;
- інтеграція в ЄС;
- поліпшення іміджу України;
- проведення реформ та децентралізація влади;
- адаптація та інтеграція системи освіти у європейське та світове співтовариство

Загрози

- поглиблення міжнародної політичної кризи;
- негативні зміни у національному законодавстві;
- подальше підвищення цін на енергоносії;
- відсутність необхідних реформ в сфері регіонального розвитку;
- загострення чи продовження воєнного конфлікту на сході країни;
- корупція у владі;
- недобросовісна конкуренція, рейдерські атаки та слабкий захист права власності

Макроекономічна ситуація**Можливості**

- набуття чинності угоди про ЗВТ з ЄС;
- розвиток альтернативної енергетики;
- нарощування міжнародної технічної допомоги та доступність зовнішніх фінансових ресурсів;
- відкритість економіки та ринків;
- стабільний національний бізнес-клімат;
- зростання продуктивності підприємств;
- надходження інвестицій у зв'язку з поліпшенням іміджу України;
- зменшення кредитної ставки, стабілізація національної валюти;
- доступ до ринку інших країн без перешкод;
- надходження зовнішніх інвестицій та нових технологій;
- державна підтримка комунальної інфраструктури

Загрози

- надвисокі та складні в адмініструванні податки;
- висока іноземна конкуренція;
- обвал купівельної спроможності через шокову девальвацію;
- підвищення кредитних ставок;
- нестабільність національної валюти та інфляція;
- нестабільність політичної ситуації та зростання недовіри до державної влади;
- збільшення витрат на природоохоронні заходи та заходи з забезпечення техногенної безпеки;
- нові обмеження та регуляторні документи;
- монополізація ринків;
- централізація бюджетних ресурсів;
- зниження конкурентоспроможності товарів через зростання імпорту з ЄС

Геоелекономічне та геополітичне положення**Можливості**

- укрупнення адміністративно-територіальних одиниць;
- Старобільськ – майбутній адміністративний центр укрупненого району
- впровадження електронного врядування;
- удосконалення телекомунікацій;
- створення сприятливого національного інвестиційного клімату;
- державне стимулювання впровадження високотехнологічних та енергоефективних виробництв;
- розвиток сучасних систем передачі інформації;
- стабілізація законодавчої бази, впровадження європейських стандартів в політичну, судову,

адміністративну, соціально-економічну систему України; - боротьба з бюрократією, створення прозорого, антикорупційного середовища; - упорядкування податкового законодавства; - сприятливе митне законодавство; - упорядкування земельного законодавства
Загрози
- відсутність законодавчих можливостей для виділення земельних ділянок; - відсутність адміністративно-територіальної реформи; - неврегульованість питання землекористування між містами та районами; - слабкий рівень впровадження новітніх технологій в економіку України; - низький рівень надходження іноземних інвестицій та інновацій в економіку України; - техногенні катастрофи; - забруднення територій стихійними сміттєзвалищами
Демографічна та соціальна ситуація
Можливості
- підняття якості товарів та послуг до європейських стандартів; - підвищення рівня життя в країні, прожиткового рівня та мінімальної заробітної плати; - підвищення рівня медичного обслуговування; - збільшення кількості людських ресурсів за умови зростання внутрішньої міграції з найближчих регіонів; - покращення якості освіти
Загрози
- старіння населення; - зростання рівня наркоманії та алкоголізму серед молоді; - зростання рівня захворюваності населення; - зростання кількості правопорушень; - штучне розпалювання міжнаціональних конфліктів

Висновки за результатами SWOT-аналізу

SWOT-аналіз показав, що враховуючи реформу місцевого самоврядування та інші, які проводяться в країні, спираючись на функціонування Старобільська, як організуючого та обслуговуючого міжрайонного центру, слід вважати що існуюча структура господарства в теперішніх умовах і на перспективу все ще залишається нераціональною. Вона має бути трансформована у напрямку зростання частки як виробничої так і невиробничої обслуговуючої сфери на період найближчих 15 років.

При цьому абсолютна чисельність зайнятих у виробництві не повинна скорочуватися, а при збільшенні чисельності населення міста навіть мати тенденцію до зростання, хоча й нижчими темпами ніж обслуговуюча сфера. Ці розрахунки враховують не тільки загальні тенденції розвитку структури господарства в однотипних за рангом та функціональними особливостями міст Європи, а й реальний баланс робочої сили в місті, де на сьогоднішній день існує потреба в робочих місцях.

Структурна трансформація господарства міста є дуже складною і базується на ефективному функціонуванні виробничої сфери міста, що дозволить акумулювати фінансові ресурси та реалізовувати інвестиції у перспективні господарські види діяльності.

Перспективний розвиток міста обумовлюється цілим комплексом соціально-економічних, природних, географічних, та інших чинників та умов. Ці чинники та умови, що в певний період часу при інших рівних обставинах здатен забезпечити прогресивний розвиток міста у відповідності із загально-світовими тенденціями і складають потенціал його розвитку.

вдосконалення роботи соціальних інститутів, що сприятиме формуванню соціальної довіри та відчуття рівності можливостей для жителів міста та поваги до них як до індивідів.

4. Стратегічні напрями розвитку міста

Бажана «траєкторія» розвитку, що має привести громаду до стратегічного Бачення та Місії, складається з низки стратегічних напрямів розвитку. Стратегічні напрями на бажаній «траєкторії» розвитку вказують на шляхи досягнення саме цього стратегічного Бачення. З визначенням напрямів розвитку було продовжено процес свідомого вибору конкретних способів, системи цілей та результатів розв'язання визначених проблем та реалізації можливостей щодо розвитку міста. Кожен зі стратегічних напрямів конкретизується у стратегічних і оперативних цілях.

Стратегічні напрями розвитку міста було сформульовано на другому засіданні Комітету зі стратегічного планування 30 червня 2017 року, а саме:

- A. Розвиток екологічно дружнього бізнесу та залучення інвестицій**
- B. Якісний життєвий простір людини, енергоефективність та безпечність території**
- C. Гостинне місто комфортного відпочинку, туризму та активного дозвілля**
- D. Розвиток людини як найвищої цінності громади**

13 липня 2017 року відбулось засідання Комітету зі стратегічного планування, на якому розпочалася робота із Розробки Планів дій по кожному стратегічному напрямку.

На ньому учасники обговорювали стратегічні та оперативні цілі, які сформували відповідні плани дій щодо впровадження Стратегії. Дану роботу було продовжено і на наступному засіданні Комітету зі стратегічного планування, яке відбулося 16 серпня 2017 року.

Старобільськ – перспективний центр сільськогосподарського ореолу північної частини Луганської області. Місто із зручним транспортно-географічним положенням, торгівельно-ярмарковим комплексом та розвинутим агропромисловим кластером.

Адміністративний центр об'єднаної громади, району та медичного округу із розвиненою сферою послуг, транспорту та будівництва.

Комфортне місто життєвого та креативного простору, рекреації, туризму та активного дозвілля.

Схема Стратегії розвитку міста Старобільська

4.1. Стратегічний напрям A. Місто екологічно дружнього бізнесу та залучення інвестицій

Стратегічний напрямок A. «Місто екологічно дружнього бізнесу та залучення інвестицій» було сформульовано 13 липня 2017 року на засіданні Робочої групи із розробки Стратегії розвитку міста. 16 серпня 2017 року члени Робочої групи обговорили план дій до даного стратегічного напрямку.

Специфікою Старобільська є низька питома вага МСП в економіці міста та експорті продукції і послуг місцевого бізнесу. Ситуація погіршується тим, що податок на доходи фізичних осіб

не зараховується до міського бюджету, а зараховується до районного бюджету. В результаті місто втрачає кошти на розвиток.

У місті працює низка МСП, виробників сільськогосподарської продукції, харчової промисловості та машинобудування і металообробки, але їх розвиток обмежується слабкою географічною диверсифікацією реалізації продукції, зокрема експорту. Експортна діяльність місцевих компаній тривалий час була зорієнтована на російський ринок, легкість доступу до якого виявилася одним з головних обмежуючих чинників для освоєння інших ринків.

Запровадження торговельних обмежень з боку РФ, зокрема призупинення з 1 січня 2016 року застосування положень ЗВТ країн СНД стосовно українських товарів (ставки ввізних мит на рівні режиму найбільшого сприяння), а також призупинення транзиту української продукції через територію цих країн кардинально вплинули на більшість експортерів міста. Багато з них, втративши російський ринок, виявилися не готовими до роботи на ринках країн ЄС, та інших регіонів як через внутрішні, так і через зовнішні перешкоди для експорту.

Близькість зони конфлікту зумовила відтік підприємців в інші регіони України. Кількість фізичних осіб-підприємців по району за I квартал 2017 року зменшилась на 38 осіб, у відсотковому співвідношенні це – 2%.

За результатами опитування 30 підприємців та представників підприємств міста Старобільська, яке відбулося протягом травня – червня 2017 року на запитання про перешкоди для підприємницької діяльності респонденти відповіли, що найбільш негативно впливають наступні фактори: загальна економічна ситуація (67% всіх респондентів); витрати на енергію (37%); внутрішня конкуренція (27%); втрата ринків збуту (23%); нестача кваліфікованої робочої сили (17%); недоступність фінансування (17%); місцевий бізнес-клімат (17%); низький рівень співпраці влади та бізнесу (10%); витрати на матеріали, комплектуючі (7%); застарілі засоби виробництва (7%); неякісні адміністративні послуги (7%); вартість робочої сили (7%); адміністративний тиск з боку органів влади (3%).

Окрім того, підприємці висловили думку стосовно слабких сторін міста з точки зору ведення бізнесу: відсутність доступу до дешевих кредитів, відсутність якісної інфраструктури, поганий стан доріг, відсутність генерального плану міста, відсутність виробничих підприємств, погана логістика, віддаленість від крупних міст, неякісний благоустрій міста тощо.

Підприємці, маючи змогу вибирати з запропонованих напрямів розвитку міста, які мають бути відображені в Стратегії його розвитку, розподілили свій вибір таким чином: розвиток промислового виробництва – 73%, розвиток малих і середніх підприємств – 63%, покращення міської інфраструктури – 37%, благоустрій – 33%, розвиток інфраструктури відпочинку – 20%, залучення інвестицій та підтримка та запровадження наукових досліджень – 17%, розвиток соціальної сфери і інфраструктури – 13%, енергоефективність – 10%, розбудова бізнес-інфраструктури, відкритість та ефективність самоврядування – 7%, охорона довкілля, адаптація внутрішньо переміщених осіб, підготовка робочої сили, безпека та правопорядок – 3% відповідей.

До перспективних галузей економіки для майбутнього економічного розвитку міста представники бізнесу віднесли: харчова та переробна промисловість – 67%, торгівля та послуги – 37%, медичні послуги – 33%, транспорт і логістика – 30 %, будівництво та виробництво будівельних матеріалів – 27%, розвиток туризму – 17%, інформаційні технології – 13% респондентів

Стратегічні проблеми

- недостатня розвиненість інфраструктури підтримки малого та середнього підприємництва;
- низький рівень впровадження інноваційних технологій, «зеленого» бізнесу;
- спад промислового виробництва;
- мале та середнє підприємництво зорієнтовано на сферу торгівлі та послуг;
- низький рівень професійних знань та досвіду підприємців-початківців щодо умов

започаткування та ведення підприємницької діяльності;

- епізодичний характер взаємозв'язків МСП і влади з питань підприємництва, складність, зарегульованість процедур;
- обмежені можливості ресурсного та інформаційного забезпечення підприємництва;
- низький рівень розвитку експорту в сегменті малого та середнього бізнесу;
- низька конкурентоспроможність МСП;
- відсутність систематизованої актуальної інформації для підприємців;
- відсутність системної роботи з проведення семінарів-тренінгів для підприємців, зокрема з питань ЗЕД;
- невідповідність фахового рівня персоналу потребам бізнесу, дефіцит кваліфікованих трудових ресурсів;
- недостатність фінансових ресурсів у МСП, відсутність доступу та висока вартість кредитних ресурсів;
- низька підприємницька активність населення;
- нестача інформації щодо потенційних ринків, брак бізнес- партнерів;
- негативний імідж підприємництва;

Для подолання вищезазначених перешкод необхідне вироблення місцевої політики, спрямованої на створення сприятливого бізнес-середовища. Вироблення та реалізація такої політики можливе лише шляхом об'єднання зусиль районної влади та Старобільської міської ради, бізнес-асоціацій і підприємців.

Для вирішення вищезазначених проблем необхідно:

- створення майданчиків для ведення діалогу між владою та приватним сектором;
- створення середовища, яке сприяє нарощуванню підприємницького потенціалу через систему освіти;
- надання своєчасної, достовірної й повної інформації суб'єктам МСП щодо змін у законодавстві, нормативних актів, прийнятих органом місцевого самоврядування;
- врахування інтересів МСП в процесі формування економічної політики, що передбачає три аспекти: інституційні основи, наявність механізмів удосконалення нормативно-правового середовища та оцінки регуляторного впливу на МСП;
- сприяння в підвищенні кваліфікації кадрів і розвитку всіх форм інновацій;
- сприяння розвитку жіночого підприємництва;
- сприяння МСП в інтеграції в світові виробничо-збутові ланцюжки;
- співпраця МСП з проектами міжнародної технічної допомоги;
- допомога в сертифікації продукції;
- пошук європейських партнерів, посередників;
- проведення семінарів, тренінгів з актуальних питань підприємницької діяльності;
- залучення підприємців до виставок, ярмарок, бізнес – форумів;
- формування позитивного іміджу малого підприємництва.

Напрямок А. Місто екологічно дружнього бізнесу та залучення інвестицій**Стратегічні цілі**

А.1. Ефективна інфраструктура підтримки бізнесу та надання послуг	А.2. Маркетинг території міста та залучення інвестицій	А.3. Старобільськ - агропромисловий лідер Луганщини
А.1.1. Створення інституцій підтримки бізнесу	А.2.1. Маркетинг інвестиційних можливостей міста	А.3.1. Сприяння створенню сільгоспвиробників та сільгосппереробки
А.1.2. Забезпечення МСП кваліфікованими кадрами	А.2.2. Підготовка спеціалістів з місцевого економічного розвитку та проектного менеджменту	А.3.2. Створення організованого ринку збуту сільгосппродукції власного виробництва (АГРОРИНОК)
А.1.3. Інформаційне забезпечення підприємств, створення баз даних	А.2.3. Активна інвестиційна виставкова діяльність міста	А.3.3. Створення агро-логістичного центру «АГРОЛОГІСТИКАа»
А.1.4. Ефективне партнерство та активний діалог влади та бізнесу	А.2.4. Підготовка сучасної просторово-планувальної документації	А.3.4. Створення Центру «цифрового» землеробства
А.1.5. Забезпечення доступу МСП до фінансових ресурсів	А.2.5. Підготовка та реалізація нових інвестиційних продуктів/проектів	

Схема стратегічних і оперативних цілей за напрямом розвитку А. Місто екологічно дружнього бізнесу та залучення інвестицій**Стратегічна ціль А.1. Ефективна інфраструктура підтримки бізнесу та надання послуг**

Підтримку розвитку малого та середнього бізнесу здійснює орган місцевого самоврядування у партнерстві із районною ланкою влади, асоціаціями підприємництва та інституціями місцевого економічного розвитку.

Перспективним напрямком підтримки підприємництва з боку інституцій місцевого розвитку є створення бізнес-центрів. Для підвищення рівня знань та зацікавленості підприємців бізнес-центри надають інформаційні, консультаційні, освітні та інші послуги.

Для надання якісної інформації підприємцям необхідно постійно надавати інформацію оновлених баз даних про вільні виробничі потужності, об'єкти торгівлі, ресторанного господарства, побутового обслуговування, водні ресурси та земельні ділянки, які можуть бути продані або передані в оренду суб'єктам господарювання для здійснення підприємницької діяльності.

Розвиток малого та середнього підприємництва в значній мірі стримується нестачею підготовлених фахівців. Необхідно забезпечити розвиток системи навчальних послуг, підготовки і перепідготовки кадрів для підприємництва при районному центрі зайнятості. Для залучення безробітних, молоді, жінок та внутрішньо переміщених осіб до підприємницької діяльності надаватимуться професійні та інформаційні послуги. Для бажаючих відкрити власну справу продовжать роботу короткотермінові курси за програмою підприємець-початківець. Підтримка малого бізнесу передбачає надання дотацій підприємцям-роботодавцям на створення нових робочих місць для працевлаштування безробітних

громадян, в першу чергу соціально незахищених категорій населення, внутрішньо переміщених осіб, жінок та молоді.

З метою формування позитивного відношення до підприємницької діяльності, зміцнення соціального статусу підприємництва, сприяння створенню нових і ефективному розвитку діючих суб'єктів малого та середнього підприємництва планується проведення різних заходів для забезпечення оперативної взаємодії підприємницьких структур з органами влади, сприяння в організації громадських об'єднань малого та середнього бізнесу, сприяння розвитку молодіжного та жіночого підприємництва: залучення суб'єктів підприємництва до участі у бізнес форумах, круглих столах; залучення суб'єктів підприємництва до участі в ярмаркових та виставкових заходах; оперативна інформація в ЗМІ про діяльність органів з підтримки підприємництва, про досвід розвитку малих та середніх підприємств, про благодійні акції підприємців, проведення різних конкурсів серед підприємців. Все це забезпечить формування сприятливих соціальних умов і громадської думки та сприятиме активному залученню населення до підприємницької діяльності.

Підприємці, які прийняли участь в опитуванні відзначили такі форми підтримки всіх категорій МСБ, зокрема ВПО: створення системи підтримки стійкого розвитку бізнесу на всіх стадіях розвитку; податкові пільги та пільгове (безвідсоткове) кредитування (компенсація відсоткової ставки по кредитах) ; грантова чи безповоротна фінансова допомога; консультування та правова допомога; фінансування бізнес-планів ФОП-початківців у повному обсязі, а не у формі одноразової виплати допомоги по безробіттю; маркетингова підтримка і забезпечення доступу до інформації про місцеві ринки.

Оперативна ціль	Оперативне завдання / сфера реалізації проєктів
A.1.1. Створення інституцій підтримки бізнесу	1. Створення бізнес-центру, зокрема для підтримки створення екологічно дружнього бізнесу 2. Організація надання консультаційних, інформаційних, освітніх послуг для підприємців 3. Проведення конкурсів для підприємців 4. Встановлення партнерства із Центром зайнятості, ТПП, ВНЗ
A 1.2. Забезпечення МСП кваліфікованими кадрами	1. Проведення зустрічей, круглих столів, семінарів із МСП, молоддю, представниками навчальних закладів, службою зайнятості 2. Підготовка рекомендацій та внесення змін до програм підготовки та перепідготовки фахівців, а також оприлюднення вакансій 3. Підвищення рівня знань підприємців з психології підприємництва, бізнес-планування, маркетингу, фандрайзингу, ЗЕД, управління інноваціями, енергоефективністю та конкурентоспроможністю, володіння іноземними мовами, спеціалізовані курси для жінок-підприємців 4. Проведення тренінгів для представників МСБ з питань «зеленого» бізнесу, енергоменеджменту, альтернативної енергетики та збалансованих моделей виробництва й споживання
A 1.3. Інформаційне забезпечення підприємців, створення баз даних	1. Удосконалення Web – сайту міста та створення спеціалізованої сторінки для бізнесу «Старобільськ бізнесовий» 2. Створення та актуалізація баз даних ресурсів для ведення бізнесу (земельні ділянки, нерухомість) 3. Оприлюднення баз даних на сайті міської ради 4. Вивчення та поширення «Історій успіху» ведення підприємницької діяльності 5. Популяризація джерел інформації щодо започаткування та ведення підприємницької діяльності 6. Проведення кола зустрічей «Досвідчений підприємець – майбутньому підприємцю»
A.1.4. Ефективне партнерство та активний діалог влади та бізнесу	1. Створення дорадчо-консультативного органу з питань підприємницької діяльності при Старобільській міській раді 2. Проведення зустрічей та круглих столів 3. Формування інформаційних матеріалів для експортерів: бази даних, продукції 4. «Бізнес-земляцтво» та встановлення побратимських відносин із бізнесом міст – побратимів із інших країн

Оперативна ціль	Оперативне завдання / сфера реалізації проєктів
А.1.5. Забезпечення доступу МСП до фінансових ресурсів	1. Допомога МСП в отриманні коштів міжнародної фінансової допомоги через написання та реалізацію проєктної діяльності 2. Проведення конкурсу з надання грантів експортним бізнес-планам 3. Проведення конкурсу з відшкодування вартості банківського кредитування експортних бізнес-планів 4. Поширення позитивного досвіду та успішних історій отримання МСП кредитних та грантових ресурсів

Стратегічна ціль А.2. Маркетинг території та залучення інвестицій

Популяризація та територіальний бренд - це бренд міста або іншого територіального утворення, виступаючий важливим чинником просування території, спирається на економічний, соціокультурний потенціал території та природно-рекреаційні ресурси, а також бренди товарів і послуг, локалізовані в певній географічній місцевості.

Бренд території являє собою ментальну конструкцію, набір сприйнять в уяві споживача, є одним з найпотужніших інструментів комунікації з її цільовими аудиторіями. Брендінг території - це цілеспрямоване формування образу міста у свідомості громадян або світової громадськості.

Цілі і завдання брендінгу території - забезпечити довгострокове і вигідне позиціонування на конкурентному ринку, присутність бренду території в інформаційному просторі, впізнаваність бренду, приплив фінансових ресурсів на територію, трансляцію місцевих рішень та ініціатив в зовнішнє середовище, а також зробити дане місце силою впливу.

Залучення у місто інвестицій здійснюється також шляхом проведення заходів із формування ефективної просторової політики розвитку міста. З цієї метою необхідно оновити містобудівну документацію, а саме Генеральний план забудови, провести зонніг, а також розробити детальні плани території. Створення просторових умов для покращення якості міського середовища, розвитку транспортної мережі, формування комфортного середовища сприятиме розвитку підприємництва.

Перспективним напрямком підтримки суб'єктів підприємницької діяльності є створення якісно нових інвестиційних продуктів: індустриальних і промислових парків / зон на базі вільних земельних ділянок Greenfield та неліквідних основних фондів підприємств-банкротів Brownfield. Для підвищення зацікавленості суб'єктів підприємницької діяльності заплановано постійно оновлювати базу даних про вільні виробничі потужності, об'єкти торгівлі, ресторанного господарства, побутового обслуговування, водні ресурси та земельні ділянки, які можуть бути продані або передані в оренду суб'єктам господарювання для здійснення підприємницької діяльності.

Заходи фінансової підтримки малого та середнього підприємництва передбачають забезпечення рівного доступу до фінансових ресурсів, направляються на забезпечення пріоритетних соціально значущих напрямів діяльності бізнесу.

Фінансова підтримка за рахунок бюджетних коштів в різноманітних її формах, в якості важелів стимулювання розвитку й підвищення ефективності підприємницької діяльності, надається виключно на конкурсній основі.

Підтримка підприємництва в отриманні коштів міжнародних донорів надзвичайно важлива і допомога з боку органу місцевого самоврядування та підготовлених спеціалістів з місцевого економічного розвитку може бути виражена в наданні консультаційних послуг по розробці бізнес – планів.

Необхідно створити веб-платформу, яку певною мірою можна використовувати для залучення інвестора та діалога із ним, розповсюдження інформації про місто та його інвестиційні можливості – сайт Старобільської міської ради.

Важливим каналом промоції міста та інвестиційної діяльності є інвестиційні форуми та міжнародна діяльність, а також здійснення цільових бізнес-місій до міст-партнерів.

Оперативна ціль	Оперативне завдання / сфера реалізації проєктів
A.2.1. Маркетинг інвестиційних можливостей міста (промоція міста)	1. Впровадження успішної інвестиційної моделі міста через системну промоцію. 2. Створення промоційних матеріалів (буклети, каталоги, збірки) про реальні місцеві ресурси, конкурентні переваги інвестиційних продуктів (наявність вільних земельних ділянок «грінфілдів», «браунфілдів», об'єктів нерухомості), наявності трудових ресурсів, логістики. 3. Створення інвестиційного розділу на офіційному веб-сайті міста «Старобільськ інвестиційний» 4. Створення каталогу інвестиційних пропозицій 5. Картування міста Старобільська у співпраці із ГО «Дієва ромада»
A.2.2. Підготовка спеціалістів з місцевого економічного розвитку та проектного менеджменту	1. Підготовка спеціалістів міської ради з питань місцевого економічного розвитку та залучення інвестицій 2. Організація та проведення семінарів – тренінгів з питань проектного менеджменту та розробки проєктів 3. Активне співробітництво міської ради із міжнародними донорськими організаціями та участь в реалізації міжнародних проєктів
A.2.3. Активна інвестиційна виставкова діяльність міста	1. Організація та проведення інвестиційних форумів, виставок – ярмарок 2. Проведення у місті бізнес-форумів, конференцій 3. Презентація інвестиційних можливостей міста під час виставок, ярмарок, форумів, конференцій
A.2.4. Підготовка сучасної просторово-планувальної документації	1. Внесення змін до Генерального плану міста з включенням інформації про стан довкілля: території зі складними інженерними умовами; ділянки та санітарно-захисні зони виробничих і комунально-складських підприємств; території, що використовуються під звалища; прибережні захисні смуги річок та інших водойм; території природно-заповідного фонду та інші відомості, що становлять екологічну інформацію 2. Розроблення Плану зонування території міста 3. Розроблення детальних планів території 4. Створення містобудівного кадастру для забезпечення прозорого всебічного вивчення інвестиційної привабливості території міста 5. Забезпечення доступності інформації, яка міститься в генеральних планах, для громадськості
A.2.5. Підготовка та реалізація нових інвестиційних продуктів/проєктів	1. Створення системи супроводження інвестиційної діяльності 2. Створення переліку та характеристики земельних ділянок «Greenfield» та Brownfield 3. Підготовка інвестиційних проєктів та бази даних 4. Розробка проєкту та залучення коштів на створення КП «Старобільський завод залізо-бетонних виробів»

Стратегічна ціль А 3. Старобільськ - агропромисловий лідер Луганщини

Стратегічна ціль направлена на підтримку стійкого економічного зростання на основі підвищення конкурентоздатності сільськогосподарських виробників та якості управління у аграрному секторі з залученням до нього ширшого спектру учасників економічної діяльності, що дасть змогу забезпечити належні джерела доходів для сільгоспвиробників.

Допомога з боку органу місцевого самоврядування може відбуватися у спільній підготовці проєктів з переробки сільськогосподарської продукції для реалізації її на території громади міста та створення робочих місць, що сприятиме отриманню не тільки державної підтримки, але й залученню інвестиційних коштів в аграрний сектор.

Підтримка місцевого сільгоспвиробника відбуватиметься через організацію інформаційно-аналітичної мережі, що забезпечуватиме сільгоспвиробникам та їх партнерам можливість комунікації з питань придбання і використання виробничих ресурсів, реалізації продукції, участі в програмах підтримки, обміну досвідом, вирішення юридичних, фінансових та інших питань тощо.

Розбудова спроможностей для формування ланцюгів доданої вартості сільгоспвиробництва/сільгосппереробки, що охоплюють виробництво сільгосппродукції, її переробку, зберігання, доступ до вигідних ринків збуту стане ефективним механізмом підтримки.

Необхідно організувати також локальні мережі освіти дорослого населення, створення системи професійної підготовки та формування мереж передачі знань у сільському господарстві.

Створення сільськогосподарських кооперативів має великого значення для розвитку сільгоспвиробництва, оскільки це дозволить членам організації зберегти свою економічну незалежність та отримати усі переваги великого бізнесу: використання сучасних технологій, мінімізації витрат, доступ до зовнішнього фінансування та консультаційні послуги висококваліфікованих фахівців.

Необхідно запровадити на постійній основі проведення тренінгів, семінарів і курсів для керівників та працівників сільськогосподарських підприємств, фермерів задля підвищення рівня їхніх кваліфікаційних знань про сільськогосподарську кооперацію, зміни нормативно-правового поля, що регулює їх діяльність, особливості ведення бухгалтерського обліку, оподаткування кооперативу та його членів, механізми державної підтримки тощо.

Оперативна ціль	Оперативне завдання / сфера реалізації проєктів
А.3.1. Сприяння створенню сільгоспвиробників та сільгосппереробки	1. Консультаційна, інформаційна допомога з боку селищної ради в розробці бізнес-проєктів 2. Консультаційна, інформаційна допомога в отриманні земельних ділянок та споруд для здійснення підприємницької діяльності в сфері сільгоспвиробництва та сільгосппереробки 3. Консультаційна, інформаційна допомога в отриманні державної підтримки, фандрайзинг 4. Організація інформування сільськогосподарських товаровиробників та сільського населення про кон'юнктуру аграрного ринку, переваги та ризики 5. Висвітлення у засобах масової інформації позитивного досвіду діяльності різних видів обслуговуючих кооперативів, поширення ідей кооперативного руху
А.3.2. Створення організованого ринку збуту сільгосппродукції власного виробництва «АГРОРИНОК»	1. Створення агоринку; забудова земельної ділянки агоринку інфраструктурою: холодильні, складські та промислові і офісні приміщення, а також майданчики для торгівлі сільськогосподарською продукцією з автомобілів, живою худобою з контейнерів, виставкові площі, інша інфраструктура. 2. Розвиток мережі послуг для агровиробників, продавців, покупців: розміщення реклами і оголошень на сайті підприємства агоринку в розділі агоринок, дорадчо-консультаційні, юридичні послуги, пошук партнерів оптових продавців і покупців, маркетингові дослідження, підготовку оформлення договорів купівлі-продажу, юридичний супровід по виконанню угод
А.3.3. Створення агро-логістичного центру «АГРОЛОГІСТИКА»	1. Створення агро-логістичного центру у формі суб'єкта господарської діяльності 2. Придбання і постановка на облік у МРЕВ вантажних автомобілів «Бізнес-фургон промтоварний» ГАЗель модель 3. Придбання і введення в експлуатацію ваг товарних 4. Придбання і введення в експлуатацію комп'ютера стаціонарного і ноутбука з операційною системою Windows 8, програмним забезпеченням Microsoft Office; багатофункціонального офісного пристрою, Wi-Fi роутера і кабелів для підключення до інтернет 5. Встановлення на комп'ютери системи управління взаємовідносинами з клієнтами – CRM, створення системи управління маркетингом агро-логістичного центру і проведення навчання роботи з нею усіх працівників, розробка регламентів роботи для організації бізнес-процесів з надання нових послуг 6. Організація надання повного обсягу послуг клієнтам агро-логістичного центру: постачання, заготівля, зберігання та складування 7. Розробка торгової марки, виготовлення фірмових етикеток, організація розливу меду пасічників у банки з фірмовим оформленням для продажу у якості сувенірної продукції Луганської області

Оперативна ціль	Оперативне завдання / сфера реалізації проєктів
А.3.4 Створення Центру «цифрового» землеробства	8. Організація ремонту сільськогосподарської техніки 1. Створення Центру нової стратегії менеджменту в агрономії, що базується на застосуванні «цифрових» технологій, нових технічних засобів, і передбачає здійснення технологічних заходів з вирощування рослин з урахуванням просторової неоднорідності поля. 2. Забезпечення підтримки Центром виробничих, технічних, освітніх та наукових аспектів точного землеробства 3. Створення атмосфери сприяння «цифровізації» аграрного сектору через використання геоінформаційних систем, глобального позиціонування, бортових комп'ютерів, управлінських і виконавських механізмів, здатних диференціювати способи обробітку, норми внесення добрив, хімічних меліорантів і засобів захисту рослин. 4. Центр розповсюдження точних технологій у землеробстві спрямовані на економічну ефективність та ґрунтозахист, підвищення врожайності з одного гектару землі, зменшення втрат врожаю. 5. Підготовка кваліфікованих фахівців, озброєних новітніми знаннями, освітні заходи, консультації

4.2. Стратегічний напрям В. Якісний життєвий простір людини, енергоефективність та безпечність території

Енергоефективність передбачає ефективне забезпечення споживачів паливно-енергетичними ресурсами, зниження у місті рівня питомого енергоспоживання шляхом впровадження енергозберігаючих заходів в закладах бюджетної сфери та комунальному господарстві.

Проте, для міста Старобільська, як і для багатьох регіонів України, характерним є значна енерговитратність комунальної, бюджетної сфер і житлового фонду. Ця проблема виникла ще на стадії формування інфраструктури та існує до цього часу. Практика показує, що питання істотного зниження енерговитрат може бути вирішено за умови, коли воно виділяється в окрему чітко структуровану систему та вивчається всебічно у взаємозв'язках з факторами зовнішнього середовища, встановлюються причини виникнення зайвих енерговитрат, їх джерела, визначаються ключові цілі та виробляються рекомендації з їх досягнення.

Одним з шляхів вирішення вищезазначеної проблеми є диверсифікація використовуваних джерел енергії. Розширення використання поновлюваних джерел енергії, впровадження заходів з енергоефективності у всіх сферах економіки забезпечить належний рівень конкурентоспроможності продукції (надання послуг), комфортних умов праці та умов надання соціальних послуг населенню.

Енергоефективність у муніципальному секторі повинна ґрунтуватися на постійному обліку та аналізі спожитих енергоресурсів, енергоаудиті, здійсненні інновацій у сфері енергоефективності, впровадженні енергозберігаючих технологій, розробці конкретних шляхів і напрямків ефективного споживання енергетичних ресурсів.

Робота з громадськістю, створення активної діалогової платформи з питань енергоефективності є ще одним з важливих компонентів. Для отримання ефекту від впровадження заходів з енергозбереження та енергоефективності необхідне як належне фінансування, так і розуміння громадою міста, що раціональне використання природних джерел енергії дозволить зберегти навколишнє середовище та досягти фінансової стабільності у майбутньому.

Сучасна екологічна ситуація в місті об'єднує в собі оцінку екологічного стану окремих компонентів довкілля: стану атмосферного повітря та водного середовища, поведінки з відходами, природно-заповідних територій, характер яких постійно змінюється. Від напрямку цих змін залежить рівновага природних екосистем і збалансованість подальшого екологічного та соціального-економічного розвитку міста.

Стратегічні проблеми

- низький рівень управління енергоефективністю та споживанням енергоресурсів;
- значний фізичний знос комунальної інфраструктури міста;
- низький рівень впровадження енергоефективних технологій в муніципальному секторі;
- полігон ТПВ знаходиться на висоті та потребує модернізації;
- необхідність проведення інвентаризації стану зелених насаджень та розширення їхньої площі;
- незадовільний стан каналізаційної системи (колектори, трубопроводи, обладнання), що є потенційним джерелом забруднення;
- важковагомий та технологічний транспорт походить через центр міста і призводить до перевищення допустимого рівня шуму та залишає багато отруйних викидів, руйнування будівель;
- незадовільний стан каналізаційної системи та обладнання через високий фізичний знос;
- потенційними джерелами забруднення є каналізаційні колектори та незадовільний технічний стан трубопроводів, які потребують ремонту;
- відсутність захисних дамб по лівому і частково по правому берегах р.Айдар;
- зелена зона міста несформована;
- відсутність охоплення міста підвірно-плановою очисткою;
- відсутність прибережних захисних смуг;
- русло річок Айдар, Козачок, Біла замулене і потребує поглиблення та розчищення;
- відсутня ефективна система поводження з ТПВ

Для подолання вищезазначених перешкод необхідно:

- підвищення ефективності управління енергетичними ресурсами;
- підвищення рівня суспільної екологічної та енергоефективної свідомості населення;
- формування ефективної системи управління твердими побутовими відходами;
- оцінка рівня споживання енергоресурсів муніципальними будівлями міста та розробка економічно обґрунтованих заходів підвищення енергоефективності;
- впровадження енергоефективних заходів в міське господарство;
- покращення управління житловим фондом, створення нових та підтримки існуючих ОСББ;
- проведення санації існуючого полігону ТПВ, влаштування сортувальної лінії, зони складування відходів з відповідною інфраструктурою;
- створення платформи для поширення інформаційних матеріалів для потенційних інвесторів та залучення коштів енергосервісних компаній;
- проведення розчистки русел річок Айдар, Козачок, Біла, підтримання сприятливого гідро-екологічного режиму річки Айдар;
- екологічно безпечне збирання та транспортування ТПВ на території міста;
- будівництво об'їзної дороги;
- озеленення міста;
- поліпшення якості питної води та водозабезпечення споживачів;
- розвиток альтернативної енергетики;

- реконструкція котельних із використанням енергоефективного обладнання;
- реконструкція зовнішнього освітлення із використанням енергоефективного обладнання;

Напрямок розвитку В. Якісний життєвий простір людини, енергоефективність та безпечність території громади

Стратегічні цілі

В.1. Енергоефективна політика та інфраструктура

В.2. Чисте довкілля – якісний благоустрій

В.3. Громадська безпека міста

Оперативні цілі

В.1.1 Ефективна система муніципального енергоменеджменту та енергомоніторингу

В.2.1. Створення комплексної системи поводження з ТПВ

В.3.1. Створення Громадського Центру безпеки

В.1.2. Енергоефективне управління будівлями та створення діалогової платформи для населення

В.2.2. Якісне водопостачання та водовідведення

В.3.2. Встановлення систем відеоспостереження

В.1.3. Енергоаудит будівель та виготовлення енергопаспортів

В.2.3. Відновлення гідрологічного режиму та берегоукріплення річки Айдар

В.3.3. Створення Ліги молодих поліцейських

В.1.4. Енергоефективна модернізація мережі вуличного освітлення

В.2.4. Благоустрій території, озеленення

В.3.4. Безпека руху, встановлення лежачих поліцейських, просвіта для дітей

В.1.5. Термо модернізація будівель та запровадження альтернативних джерел

В.2.5. Ремонт доріг та тротуарів

В.3.5. Активна безпекова діалогова платформа на базі партнерства міської ради, поліції та громадськості

В.1.6. Реконструкція котельних із використанням енергозберігаючих технологій

В.2.6. Створення ОСББ та управляючих компаній

В.2.7. Екологічні акції та освіта

В.1.7. Активна діалогова платформа з питань енергоефективності

В.2.8. Будівництво об'їзної дороги

Схема стратегічних і оперативних цілей за напрямом розвитку В. Якісний життєвий простір людини, енергоефективність та безпечність території громади

Стратегічна ціль В.1. Енергоефективна політика та інфраструктура

Місто Старобільськ має розвинуту інженерну та комунікаційну інфраструктуру міста, однак вона має високий фізичний знос і потребує реконструкції та модернізації із застосуванням енергоефективних технологій.

Житловий фонд має також високий фізичний знос, що призводить до високих втрат енергоносіїв та потребує термо модернізації. Рівень створення ОСББ низький.

В місті відсутній громадський транспорт, тому активно використовується велосипедний рух.

Місто має централізоване водопостачання та водовідведення, яка забезпечується системою трубопроводу та напірними колекторами і очисними спорудами, які знаходяться в 4 км південніше міста і мають також високий фізичний знос та потребують реконструкції та модернізації.

У місті функціонує зовнішнє освітлення, але не всіх вулиць та на базі застарілого обладнання та з використанням ламп накаливання.

Для забезпечення благоустрою в місті функціонують КП «Благоустрій», «Старобільськбудтехсервіс», КЗ «Парк культури та відпочинку».

Таким чином, впровадження заходів з енергозбереження та енергоефективності у місті сприятиме зменшенню споживання паливно-енергетичних ресурсів, що в свою чергу є запорукою зменшення шкідливих викидів в атмосферу та попередженню глобального потепління та змін клімату.

Для організації цієї діяльності у місті визначено п'ять основних секторів кінцевих споживачів:

- житловий сектор;
- муніципальні будівлі (бюджетна та комунальна інфраструктура);
- виробництво теплової енергії;
- вуличне освітлення

Базовими заходами для досягнення скорочення викидів парникових газів є, насамперед, скорочення та оптимізація споживання традиційних видів енергоресурсів, а також запровадження використання поновлюваних джерел енергії. Стратегія передбачає застосування інформаційних та технічних заходів, реалізація яких вимагає застосування належного фінансування та виважених політичних інструментів.

Головними джерелами викидів парникових газів в атмосферу у місті є житловий сектор (споживання енергоресурсів населенням міста) та комунальна теплоенергетика. При цьому у житловому секторі спостерігається стійка тенденція до збільшення обсягів споживання електроенергії та природного газу.

Такі висновки свідчать про необхідність корегування міською владою політики з енергозбереження, основним напрямком якої має бути робота з населенням (формування енергоощадливої поведінки, пропагування енергозберігаючих технологій, запровадження діалогової платформи з населенням та інше).

Відповідно до ст. 12 Закону України «Про енергозбереження» від 01.07.1994 № 74/94-ВР джерелами фінансування заходів щодо ефективного використання паливно-енергетичних ресурсів є Державний фонд енергозбереження, власні та позикові кошти підприємств, установ і організацій, Державний бюджет України, місцеві бюджети, а також інші джерела.

Фінансування заходів, що планується впроваджувати у місті Старобільську у період до 2028 року, передбачається здійснювати з наступних джерел:

- місцевий бюджет;
- бюджети інших рівнів (обласний, державний);
- власні кошти підприємств, організацій та фізичних осіб;
- міжнародні та вітчизняні кредитні фонди;
- кошти, отримані від економії енергоресурсів внаслідок зниження рівня енергоспоживання;
- спонсорські кошти;
- державні та міжнародні цільові програми, гранти.

Оперативна ціль	Оперативне завдання / сфера реалізації проєктів
В.2.1. Ефективна система муніципального енергоменеджменту та енергомоніторингу	1. Муніципальний енергоменеджмент, фахова освіта та підготовка енергоменеджерів 2. Впровадження інформаційної системи енергомоніторингу, аналіз та розробка Плану дій сталого енергетичного розвитку 3. Створення інвестиційної платформи для запровадження енергосервісу
В.2.2. Енергоефективне управління будівлями та	1. Впровадження нових форм управління будівлями: ОСББ, управляючі компанії

Оперативна ціль	Оперативне завдання / сфера реалізації проєктів
створення діалогової платформи для населення	2. Запровадження кредитних механізмів енергоефективності для населення «Теплі кредити» 3. Проектний менеджмент в сфері енергоефективності, залучення міжнародної технічної допомоги для впровадження енергоефективних проєктів в житлових будівлях
V.2.3. Енергоаудит будівель та виготовлення енергопаспортів	1.Проведення енергоаудитів будівель комунальної форми власності відповідно до ДБН В.2.6-31:2016 «Теплова ізоляція будівель». 2.Розробка енергопаспортів відповідно до ДБН В.2.6-31:2016 «Теплова ізоляція будівель»
V.2.4. Енергоефективна модернізація мережі вуличного освітлення	1. Запровадження енергоефективного обладнання та модернізація вуличного освітлення 2. Збільшення площі покриття зовнішнього освітлення
V.2.5. Термомодернізація будівель та запровадження альтернативних джерел енергії	1.Підготовка проектних пропозицій на розгляд ФДРР та інших державних та донорських фондів та фінансових організацій для отримання фінансування на реалізацію енергоефективних заходів в будівлях. 2. Проведення термомодернізації будівель комунальної форми власності 3. Проведення енергоефективних заходів
V.2.6. Реконструкція котельних із використанням енергозберігаючих технологій	1.Реконструкція котельних із запровадженням енергоефективного обладнання 2. Втілення обладнання на альтернативних джерелах енергії
V.2.7. Активна діалогова платформа з питань енергоефективності	1.Запровадження активної діалогової платформи з питань енергоефективності: створення Дорадчої ради з питань енергоефективності, запровадження Днів енергії, проведення круглих столів 2.Залучення молоді до діалогу з питань енергоефективності: молодіжні акції, творчі станції, майстер-класи 3.Енергоефективна освіта та просвіта для населення: семінари, тренінги, консультаційні центри з питань енергоефективності, запровадження «тепліх кредитів» 4. Проектний менеджмент в сфері енергоефективності, залучення міжнародної технічної допомоги для впровадження енергоефективних проєктів в житлових будівлях

Стратегічна ціль В 2. Чисте довкілля – якісний благоустрій

Старобільськ – це агропромислове місто без великого техногенного навантаження, розташоване на лівому березі р. Айдар, яка має притоки р.Козачок та р.Біла. Для збереження наявних водних ресурсів необхідне створення проєктів водоохоронних зон, у тому числі прибережних захисних смуг, проведення робіт з винесення в натуру меж прибережних захисних смуг водних об'єктів та з розчистки русел річок. Територія міста в період весняної повені затоплюється на 40% до відмітки – 56,5 – 57 м.

Водокористування міста здійснюється в основному з підземних водоносних горизонтів та поодинокі з поверхневих джерел. До великих водокористувачів можна віднести ВП «Старобільське управління» ТОВ «Луганськвода». Показники води відповідають показникам ДЕСТу «Питна вода».

Стічні води від ВП «Старобільське управління» ТОВ «Луганськвода» проходять очистку на станції біологічної очистки, їх потужність складає 2,555 тис.м3/добу, а потім скидаються в р. Айдар. Система водовідведення знаходиться в незадовільному стані через великий фізичний знос, тому потенційними джерелами забруднення є каналізаційні колектори та незадовільний технічний стан трубопроводів, які потребують ремонту.

В місті відсутня ефективна система поводження з ТПВ, відсутнє сортування ТПВ. Полігон знаходиться на висоті у селі Підгорівка та потребує реконструкції та модернізації, що вкрай небезпечно та забруднює навколишнє середовище, а саме повітря та підземні води. Найближчим часом, необхідно розпочати роботи з реконструкції полігону ТПВ, а для цього необхідно розробити проєкт, який має врахувати всі вимоги законодавства щодо

проектування, будівництва та експлуатації полігонів побутових відходів, зокрема передбачити встановлення сортувальної лінії.

Одним із проблемних питань для міста Старобільськ є збирання твердих побутових відходів (ТПВ), вивезення їх на існуючий полігон, ліквідація несанкціонованих звалищ відходів. Характерною ознакою міста є розміщення окремих невеликих мікрорайонів багатоповерхової забудови поміж переважаючих масивів приватної садибної забудови, що ускладнює проведення заходів санітарного очищення території міста. У місті Старобільськ, у зв'язку зі значною часткою садибної забудови, існує безконтейнерна система механізованого збирання твердих побутових відходів та контейнерна система у мікрорайонах багатоповерхової забудови. На території приватного сектору кількість населення, що обслуговується, складає 50% від загальної чисельності населення.

На даний час, у місті не використовується технологія роздільного збирання побутових твердих відходів. Обсяг побутових відходів, що утворюється на території житлового фонду комунальної власності територіальної громади міста Старобільськ та приватного сектору складають 20480 куб.м, або 15 т 360 кг щорічно. Щоденно вивозяться близько 58 куб.м ТПВ.

За такої ситуації витрати на проведення заходів з збиранням, вивезенням побутових твердих відходів та ліквідацією несанкціонованих звалищ на території міста щорічно збільшуються: обсяг витрат з місцевого бюджету на ліквідацію несанкціонованих звалищ за 2016 рік склав 199,279 тис.грн., а за перше півріччя 2017р. ці витрати вже склали 179,00 тис.грн.

Автомобільний парк КП, який використовується при зборі та вивезенні твердих побутових відходів і несанкціонованих сміттєзвалищ, застарілий та не оновлювався більше 25 років. Це призводить до значних витрат КП «Благоустрій м.Старобільськ» на ремонт техніки. У 2017 році ці витрати склали 214,714 тис.грн.

Збирання та вивезення ТПВ комунальним підприємством здійснюється за рахунок залучення додаткової техніки (трактор, самоскид, навантажувач). Автотранспортні засоби працюють в надурочний час, у вихідні та святкові дні, що призводить до перевантаження техніки та, відповідно, до позапланових ремонтних робіт, збільшення фонду оплати праці та додаткових витрат на виробництво зазначених робіт.

Таким чином, відсутність на території міста роздільного збирання побутових твердих відходів та облаштованих, з цією метою, контейнерних майданчиків приводить до утворення в межах міської території несанкціонованих звалищ відходів, з якими міському комунальному підприємству доводиться вести постійну, але недостатньо ефективну боротьбу. Динаміка обсягу ТПВ свідчить про щомісячне та щорічне його збільшення: за вісім місяців 2017 року обсяг ТПВ збільшився на 4699,5 м3.

В межах міста відсутня також система збору та відведення стоку поверхневих вод (дощова каналізація).

Місто розташоване в центрі сільськогосподарського регіону із високоякісними ґрунтами та має вигідне географічне розташування і є логістичним центром. Тому важковагомий та технологічний транспорт походить через центр міста і призводить до перевищення допустимого рівня шуму та залишає багато отруйних викидів та руйнує прилеглі будівлі. Виникає необхідність будівництва мосту та об'їзної дороги.

Навколо міста розташований лісовий фонд, до складу якого входять соснові ліси. В північно-західній частині міста (за межами) знаходиться природоохоронний об'єкт місцевого значення ур.Сосновий (територія Стробільського лісництва)

Зелена зона міста несформована та потребує оновлення. Важливу роль в догляді за зеленими насадженнями відіграє полив дерев, кущів, квітників і газонів.

Оперативна ціль	Оперативне завдання / сфера реалізації проєктів
В.2.1. Створення комплексної системи поводження з ТПВ	1. Реконструкція існуючого звалища ТПВ з облаштуванням сортувальної лінії 2. Впровадження механізованого сортування побутових відходів з вилученням ресурсоцінних компонентів, їх переробкою: - проведення закупівлі 18 контейнерів; - передача контейнерів комунальному підприємству комунальному

Оперативна ціль	Оперативне завдання / сфера реалізації проєктів
	підприємству «Благоустрій м.Старобільськ»; - облаштування 5 майданчиків під контейнера; - активізація громадськості, органів місцевого самоврядування, депутатів, голів вуличних комітетів щодо докорінної зміни відношення громадян до впровадження нової системи збору твердих побутових відходів шляхом роздільного збору за допомогою євро контейнерів; - роз'яснювальні бесіди з мешканцями щодо використання контейнерів для роздільного збирання твердих побутових відходів 3. Придбання смітєвозів для оновлення парку комунального підприємства «Благоустрій м. Старобільськ» Старобільської міської ради 4. Впровадження роздільного збору відходів за категоріями «пластик», «папір» та «побутові відходи»; спрямовано на зменшення витрат КП, покращення санітарно-екологічного стану у місті; зменшення кількості несанкціонованих сміттєзвалищ
В.2.2. Якісне водопостачання та водовідведення через партнерство із ВП «Старобільське управління» ТОВ «Луганськвода»	1. Будівництво та реконструкція системи водопостачання та водовідведення 2. Капітальний ремонт та модернізація колекторів та каналізаційної системи
В.2.3. Відновлення гідрологічного режиму та берегоукріплення річки Айдар	1. Розчищення та поглиблення русел р. Айдар, р.Козачок та р.Біла 2. Берегоукріплення річки Айдар та відновлення санітарного і гідрологічного режимів 3. Очищення річки Айдар в межах міста від очерету, водяної парослі, трав'яної рослинності, кущів та частин дерев 4.Очищення берегів річок від сміття
В.2.4. Благоустрій території, озеленення	1. Придбання та посадка нових зелених насаджень (дерева та кущі) 2. Облаштування клумб, вуличних вазонів, фонтанів, декоративних та ігрових скульптур, огорож, воріт тощо 3. Боротьба з карантинними рослинами
В.2.5.Ремонт доріг та тротуарів	1.Визначення реєстру пріоритетності проведення капітальних ремонтних робіт доріг та тротуарів 2.Розробка ПКД 3.Проведення ремонтних робіт доріг 4.Проведення ремонтних робіт тротуарів
В.2.6.Створення ОСББ та управляючих компаній	1.Сприяння створенню нових ОСББ (системна інформаційна компанія в ЗМІ, на зборах мешканців будинку, інших публічних заходах) 2.Залучення до управління ОСББ управляючих компаній 3.Розроблення та погодження заходів щодо проведення капітального ремонту житлових будинків, в яких створено об'єднання співвласників багатоквартирних будинків 4.Створення Асоціації ОСББ 5.Організація системного навчання ініціативних груп та функціонуючих ОСББ питанням створення, реєстрації ОСББ, основам фінансово-господарської діяльності. 6.Залучення донорської технічної допомоги
В.2.7.Екологічні акції та освіта	1. Запровадження циклу лекцій і воркшопів екологічного напрямку, Дні екології 2. Розроблення навчальних програм та запровадження в освітній процес екологічної освіти та освіти для збалансованого розвитку 3.Проведення екологічних акцій очищення берегів річок, території міста та лісосмуг тощо
В.2.8.Будівництво об'їзної дороги	1.Будівництво об'їзної дороги від Підгорівського моста до Новоселівського моста

Стратегічна ціль В 3. Громадська безпека міста

Безпека громадян – найголовніша стратегічна ціль українських міст. Тому створення Центру безпеки громадян – це вже зовсім нова якість послуги, яку надає Державна служба України з надзвичайних ситуацій, на рівні громади міста. Це можливість і спроможність міста повноцінно убезпечити життя своїх мешканців. Це комплексний підхід – у кожному такому Центрі буде розміщено пожежне депо, кабінет дільничного офіцера поліції, за необхідності фельдшерсько-акушерські пункти або екстрена допомога.

Активний діалог в громаді міста започаткований на базі робочої групи з безпеки як дорадчо-консультативного органу та впровадження заходів із взаємодії поліції, ДСНС, ДМС з громадою на партнерських засадах надає змогу не тільки підвищити рівень охорони громадського правопорядку в громаді, але й проводити профілактичну роботу запобігання правопорушень, боротьби із соціальними захворюваннями, підтримувати молодіжний рух, орієнтований на допомогу поліції в превентивній та профілактичній діяльності («Ліга молодих поліцейських»), відновлювати громадські формування для охорони громадського порядку.

Застосування додаткових технічних засобів та встановлення, наприклад, лежачих поліцейських покращить безпеку дорожнього руху.

А встановлення системи відеоспостереження на вулицях громади позитивно впливатиме на запобігання правопорушенням громадського правопорядку.

Оперативна ціль	Завдання / проект
В.3.1. Створення Громадського Центру безпеки	1.Будівництво Центру безпеки (блок пожежного депо, дільничний поліцейський блок, швидка допомога, адміністративно-побутовий та гаражний блок) 2.Облаштування системи водопостачання та водовідведення, електропостачання, каналізаційних мереж та пожежогасіння. 3.Улаштування системи оповіщення та управління евакуацією для об'єкта «Центр громадської безпеки» 4.Улаштування охоронно-пожежної сигналізації та системи зв'язку для об'єкта «Центр громадської безпеки» 5.Благоустрій та озеленення території 6.Придбання пожежного автомобілю та інших технічних засобів 7. Проведення інформаційної кампанії органу місцевого самоврядування, підприємств, організацій, установ і населення з питань техногенної та пожежної безпеки.
В.3.2. Встановлення систем відеоспостереження	1.Монтаж пересувної телевізійної камери кольорового телебачення 2.Монтаж пристрою цифрової реєстрації 3.Встановлення відбивача оптико-фото-електричного, що регулюється 4. Монтаж муфт, встановлення антивандального ящика 5.Монтаж пристрою відео-контрольного кольорового телебачення 6.Монтаж у штепсельні роз'єми радіочастотного коаксіального імпульсного кабеля, встановлення плати різноманітного призначення із підготовленням місця установа (жорсткий диск) 7.Монтаж акумулятора кислотного стаціонарного С-1, СК-1 8.Оброблення ВЧ коаксіального кабеля із суцільною ізоляцією в рознімання типів БТС, РТС, СР, БС, РС, РД.

Оперативна ціль	Завдання / проект
В.3.3. Створення Ліги молодих поліцейських	1.Створення Ліги майбутніх поліцейських з метою сприяння територіальним органам Головного управління Національної поліції в Луганській області) в роботі по попередженню бездоглядності і правопорушень серед підлітків і молоді 2. Проведення роботи по вивченню діяльності поліцейських та учасників бойових дій, організація з ними зустрічей проведення індивідуально-профілактичної роботи з підлітками, які схильні до протиправної поведінки, за принципом «рівний навчає рівного»; 3.Організація спільно з відповідними органами, відвідування учнями шкіл судових процесів відносно неповнолітніх, а також екскурсії до установ пенітенціарної служби 4.Відновлення громадських формувань для охорони громадського порядку 5.Екскурсії молоді до поліції
В.3.4. Безпека руху, встановлення лежачих поліцейських, просвіта для дітей	1.Встановлення лежачих поліцейських в небезпечних місцях, біля навчальних закладів 2. Створення дитячого автомістечка з дорожніми знаками для просвіти дітей правилам дорожнього руху: закупівля обладнання (дорожні знаки, авто, світлофори), проведення громадськими активістами та викладачами дитсадків, шкіл просвітницьких заходів для дітей, де будуть розглянуті різні випадки з дорожньо-транспортних ситуацій, аби забезпечити безпеку своєму життю
В.3.5.Активна безпекова діалогова платформа на базі партнерства міської ради, поліції та громадськості	1.Створення Робочої групи з безпеки із залученням представників правоохоронних органів, селищної ради, громадських організацій та активістів, представників правозахисних структур громади та району для забезпечення найвищого рівня взаємодії усіх зацікавлених сторін 2. Регулярні залучення представників поліції до публічних виступів на засіданнях Робочої групи 3.Інформування громади про розповсюджені види правопорушень та заходи з їх запобігання 4.Формування доповідей щодо стану безпеки в громаді представниками правоохоронних структур на основі зазначеної вище методики 5.Просвітницька кампанія

4.3.Стратегічний напрям С. Гостинне місто комфортного відпочинку, туризму та активного дозвілля

Стратегічний напрямок D. «Гостинне місто комфортного відпочинку, туризму та активного дозвілля» було сформульовано на засіданні Робочої групи з розробки Стратегії 13 липня 2017 року.

Для визначення ключових проблем даного стратегічного напрямку, Робоча група враховувала інформацію з таких джерел, як:

1. Профіль громади розроблений Робочою групою зі стратегічного планування;
2. Звіт за результатами думки підприємців
3. SWOT – аналіз громади за сферами функціонування
4. Міські та регіональні галузеві програми

За результатами обговорень та досліджень члени Робочої групи зі стратегічного планування погодилися, що даний напрямок розвитку міста є конкурентною перевагою та може стати напрямком залучення у місто інвестицій та створення нових робочих місць.

Тим більше, що місто має багаті рекреаційні зони, розташоване на лівому березі р. Айдар, яка має притоки р.Козачок та р.Біла. В північному напрямку по р.Айдар розміщується

держлісфонд, який є місцем для короткочасного та довготривалого відпочинку те тільки жителів міста Старобільська, але й області. В північно-західній частині міста (за межами) знаходиться природоохоронний об'єкт місцевого значення ур.Сосновий (територія Стробільського лісництва)

Гідрологічні особливості території міста сприяють формуванню водно-зеленої зони міста.

Місто має багату історію кінець XVI – початок кінець XVII (містечко Більського – слобода Старо – Біла, в 1797 уїзне місто Старобільськ) і було створено у 1686 році. У місті збережено стару планувальну забудову міста, що має свої колоритні форми, метроритм, оздоблення фасадів та покрівель.

В межах старого поселення збудовано Микільську церкву в російських барокових формах, яка після встановлення кафедри була перейменована на Свято-Миколаївський Кафедральний Собор, а також збудовано Святоскорбященський жіночий монастир.

В центрі міста на березі річки Айдар знаходиться парк, спортивне ядро та дитячі майданчики. Міський парк достатньо облаштований і має можливості до розширення на праву сторону річки Айдар.

Між вулицями Монастирська – Івана Світличного знаходиться пішохідна зона з адміністративними будівлями, будинком культури, бібліотекою, кафе та магазинами.

Місто має готелі «Айдар», «Астра». Наявні неорганізовані місця під пляжі.

Однак, у місті є недостатній рівень якості послуг розміщення, харчування, розваг і розвинутої транспортної системи для туристів. Недостатня кількість туристичних продуктів, маршрутів та промоційної продукції про місто.

В результаті проведеного аналізу Профілю громади міста, результатів опитування думки підприємців, результатів SWOT - аналізу визначено стратегічні проблеми громади міста, які стали основою побудови Плану дій до стратегічного напрямку С. Гостинне місто комфортного відпочинку, туризму та активного дозвілля.

Стратегічні проблеми

- Недостатність зон рекреації та дозвілля;
- недостатній рівень якості послуг розміщення, харчування, розваг і розвинутої транспортної системи для туристів;
- недостатня кількість туристичних продуктів, маршрутів та промоційної продукції про місто;
- не розвинута сфера розваг для дітей та дорослих;
- недостатня кількість спортивних приміщень та обладнання;
- недостатня кількість дитячих та спортивних майданчиків;
- відсутній швидкісний Інтернет та Wi-Fi зони;
- не створені туристичні маршрути;
- не розвиваються народні ремесла;
- відсутній брендовий Фестиваль міста;
- відсутність інформаційних і комунікаційних систем інформування туристського ринку про місто;
- відсутній історичний бренд міста;
- відсутність вело інфраструктури;
- відсутність нормативно-правового поля збереження архітектурного старовинного стилю

міста;

- необхідність розвитку парку

Для подолання вищезазначених перешкод необхідно:

- створення паркових зон відпочинку та дозвілля;
- створення Wi-Fi зон;
- започаткування брендових фестивалів для залучення туристів у громаду;
- створення арт- просторів під відкритим небом із залученням громади та проведення широкомасштабних публічних заходів культурного та дозвільного спрямування;
- розвиток народних промисел та ремесл;
- відтворення народних традицій та проведення культурно-мистецьких заходів;
- розвиток народного фольклору;
- створення туристичних маршрутів;
- розвиток творчих колективів та аматорства;
- створення мережі дитячих та спортивних майданчиків

Стратегічні та оперативні цілі до даного стратегічного напрямку були сформульовані під час засідання Робочої групи зі стратегічного планування 16 серпня 2017 року.

Напрямок розвитку С. Гостинне місто комфортного відпочинку, туризму та активного дозвілля**Стратегічні цілі****С.1. Активне дозвілля та відпочинок****С.2. Слобода Старо-Біла як складова Історичного бренду міста****С.3 Розвиток туризму****Оперативні цілі****С.1.1. Створення паркових зон відпочинку та дозвілля із доступом людей з інвалідністю****С.2.1. Створення етнографічного осередку Слобожанщини «Слобода «Старо-Біла»****С.3.1. Розвиток подієвого туризму на підставі історичних культурних традицій із залученням туристів із інших регіонів****С.1.2. Створення арт-простору під відкритим небом****С.2.2. Створення Школи народних ремесел та промисел****С.3.2. Започаткування брендового Фестивалю громади «Слобожанський простір»****С.1.3. Розвиток мережі дитячих майданчиків****С.2.3. Розробка історико – архітектурного опорного плану громади міста та зон охорони пам'яток культурної спадщини «Історичне надбання****С.3.3. Розбудова нових туристичних маршрутів****С.1.4. Створення дитячих активностей, проведення ігор, майстер-класів «Дворові ігри – розвиток особистості»****С.2.4. Українське у тренді – Старобільщина – перлина Слобожанщини****С.3.4. Облаштування міського пляжу****С.1.5. Капітальний ремонт будівлі літнього кінотеатру, розташованого на території міського парку культури та відпочинку****С.3.5. Облаштування старої частини міста велодоріжками****С.3.6. Перший регіональний Вело-Фестиваль «CRAZY ROVER»**

Схема стратегічних і оперативних цілей за напрямом розвитку D. Гостинне місто комфортного відпочинку, туризму та активного дозвілля

Стратегічна ціль С 1. Активне дозвілля та відпочинок

Ця стратегічна ціль включила в себе завдання по створенню умов для комфортного відпочинку та проведення дозвілля населенням міста.

Перш за все, облаштування зон відпочинку та приведення в належний стан парків та скверів громади міста, де людина може відпочинити посидівши на лавочці, або подихати свіжим повітрям після робочого дня в затишку зелених насаджень та насолодитися запахом квітів на клумбах.

По – друге, облаштування дитячих майданчиків, де молоді мами або сім'ї можуть погуляти з дітьми, а діти розвиватися через рух ті ігри на спорудах дитячого майданчику.

По-третє, облаштування місць масштабного збору людей під відкритим небом. Обладнання площ літніми сценами, підведення енергопостачання та створення креативного простору розвитку особистості. Створення таких арт-просторів стане основою проведення масштабних публічних заходів, в тому числі культурного та дозвільного спрямування.

Якісна інфраструктура дозвілля та відпочинку залучатиме туристів із інших регіонів, які можуть задовольняти фізичні, психічні і духовні потреби відновлювального характеру. До

дозвілля можна віднести також такі види занять, як читання, перегляд телепередач, відвідування кінотеатрів, театрів, концертів, спілкування з друзями, заняття спортом, розваги, відвідування виставок та фестивалів, прогулянки, ігри, пасивний відпочинок і т. ін.

Відсутність інформаційних і комунікаційних систем інформування туристського ринку про громаду, відсутність історичного бренду громади, низький рівень забезпечення курортно-рекреаційними ресурсами, відсутність вело інфраструктури, активної ярмаркової діяльності та брендових подій в громаді значно знижує якість дозвілля та відпочинку та притік туристів у громаду.

Оперативна ціль	Завдання / проект
С.1.1. Створення паркових зон відпочинку та дозвілля із доступом людей з інвалідністю	1.Облаштування в Старобільському міському парку культури та відпочинку зеленої зони відпочинку біля річки Айдар для сімейного дозвілля «Слобожанська родина» 2.Проведення загальної толоки мешканців міста по очистці та облаштуванню правого берега річки Айдар 3. Встановлення декоративних кованих лавок та урн 4. Облаштування паркових зон, шляхом встановлення декоративних кованих лавок та урн, будівництво тротуарів в інших частинах міста 5. Зовнішнє освітлення паркових зон з використанням енергоефективного обладнання 6. Створення WI-FI зони 7.Облаштування тротуарів
С.1.2. Створення арт-простору під відкритим небом	1.Створення відкритого мистецького простору «Open scene», шляхом придбання модульної збірної сцени для проведення культурно-масових заходів 2. Створення арт-простору під відкритим небом для покращення якості життя ВПО та приймаючої громади « 3.Облаштування місць збору громади під відкритим небом в різних частинах міста: встановлення модульної сцени, підведення енергоспоживання 4.Проведення культурно-масових заходів, майстер-класів, концертів тощо
С.1.3. Розвиток мережі дитячих майданчиків	1.Облаштування дитячих майданчиків 2.Організований відпочинок мам із дітьми
С.1.4. Створення дитячих активностей, проведення ігор, майстер-класів «Дворові ігри – розвиток особистості»	1.Організація дворових ігор, майстер-класів для дітей спільно із ГО «Дієва громада» 2.Організація малюнків на асфальті 3.Організація велопробігів присвячених видатним датам життя населення міста Старобільська 4.Організація Фестивалю фарб ХОЛІ (битва фарбами серед молоді)
С.1.5. Капітальний ремонт будівлі літнього кінотеатру, розташованого на території міського парку культури та відпочинку	1.Перекладка торцевих стін будівлі вхідної зони 2.Заміна покрівлі на будівлі вхідної зони і будівлі сцени 3.Заміна дверних та віконних блоків, ремонт підлоги 4.Облаштування нового покриття відкритого майданчика 5.Виконання внутрішніх оздоблювальних робіт 7.Облаштування нових посадкових рядів на відкритому майданчику 8.Зовнішні оздоблювальні роботи 9.Облаштування пандуса для маломобільних груп населення 10.Облаштування вимощення навколо будівлі

Стратегічна ціль С 2. Слобода Старо-Біла як складова Історичного бренду міста

Низький рівень обізнаності населення міста Старобільська щодо традицій та звичаїв українського народу, культурної спадщини свого рідного краю Слобожанщини, відсутність у місцевих навчальних закладах: училищах, технікумі, університетах спеціальних навчальних програм, які направлені на підвищення обізнаності історичного минулого Слобожанщини, призвели до втрати

поваги до рідного краю, почуття патріотизму та зацікавленості в культурних заходах, направлених на відновлення історичних та народних традицій.

В рамках даної стратегічної цілі громада міста має відновити своє історичне ім'я «Слобода Старо-Біла» як значущого культурного центру Слобожанщини, північної крайової столиці.

Перетворитися на Школу народних ремесел та стати основою задоволення потреб усіх категорій громадян, а саме учнівської молоді, працездатного населення та людей похилого віку громади в додатковій самореалізації за інтересами, розвитку громадянської активності підрастаючого покоління.

Для цього необхідно створити майстерні традиційних народних ремесел на базі ініціативних людей - майстрів, які володіють відповідними навичками і готові передавати знання на постійній основі у вигляді майстер-класів, семінарів та тренінгів. Це можуть бути такі види, як декоративний розпис, вишивання, лозоплетіння, плетіння з рогузу і соломи, писанкарства, бісероплетіння, біокераміки, керамічної іграшки, гончарства, різьблення по дереву, ліпнина із глини, виготовлення мотанок та інше.

Заняття народними ремеслами на постійній основі стане основою збереження культури, побуту, звичаїв, обрядів українського народу Слобожанщини та розширить цю сферу впливу на всю громаду та прилеглі громади міста Старобільська через активну промоційну діяльність, а саме: проведення конкурсів, свят, виставок.

Системна та широка майстерня народних ремесел міста Старобільська стане основою залучення у громаду туристів під час масштабних ярмаркових заходів.

Традиційними можуть стати фестивалі «Гарбузові забави», «Слобоанський спас», «Від країни в країну», мистецький ярмарок «Слобожанські дива» з декоративно-прикладного мистецтва та народних промисел та ремесел.

Оперативна ціль	Завдання / проект
С.2.1. Створення етнографічного осередку Слобожанщини «Слобода «Старо-Біла»	1.Створення зразкової українсько-слобідської садиби в Старобільському міському парку культури та відпочинку; встановлена хатина у стилі XX ст. із опаленням, освітленням та меблями для роботи виставок та експозицій, огорожа з плетеного тину, антуражний колодязь – журавель, копія пасіки діда Панаса, копичка сіна, стара підвода, експозиція «Садок вишневий коло хати» 2.Організація в слобідській садибі постійно діючої виставки робіт місцевих майстрів народного промислу 3.Робота експозиції «Лялька – слобожаночка – візитка Старобільська» 4.Робота літньої творчої майстерні народної майстрині Єлизавети Главатської для дітей «Розмалуй ляльку» 5.Урочисте відкриття українсько-слобідської садиби 6.Проведення частини міжнародного пісенного фестивалю «Слобожанський спас» 7.Розробка дизайну та друк буклету про історично-культурну спадщину міста «Вас запрошує Старобільськ»
С.2.2.Створення Школи народних ремесел та промисел	1. Створення ініціативної групи майстрів – аматорів з декоративного розпису, вишивання, лозоплетіння, плетіння з рогузу і соломи, писанкарства, гончарства, різьблення по дереву, ліпнини із глини 2.Набір груп для навчання молоді та бажаючих навичкам народних ремесел за профілем 3.Організація роботи майстерень в індивідуальних садибах майстрів 4.Розробка проектів на розгляд міжнародних донорських організацій, фандрайзинг
С.2.3. Розробка історико – архітектурного опорного плану та зон охорони пам'яток культурної спадщини «Історичне надбання	1.Укладання договору з суб'єктами господарювання спеціалізованих у сфері вивчення, охорони і використання культурної спадщини 2.Збір вихідних даних 3.Виготовлення історико-архітектурного опорного плану: інформація про нерухомі об'єкти культурної спадщини населеного пункту, пов'язану з ними історичну забудову (значні й рядові історичні об'єкти); землі історико-культурного призначення; місця втрачених будинків, споруд, оборонних укріплень, що мали важливе історичне або містобудівне значення; дисгармонійні будівлі та споруди; пам'ятки природи, природні заповідники,

Оперативна ціль	Завдання / проект
м.Старобільськ»	цінні природні ландшафти; межі історичних ареалів населеного місця; межі зон охорони пам'яток культурної спадщини, що є діючими на час складання історико-архітектурного опорного плану. 4. Затвердження текстових та графічних матеріалів історико-архітектурного опорного плану 5. Внесення історико-архітектурного опорного плану до містобудівного кадастру 6. Встановлення меж зон охорони пам'яток та режимів їх використання
С.2.4. «Українське у тренді – Старобільщина – перлина Слобожанщини»	1. Створення Культурно-етнографічного десанту у співпраці із ГО «Дієва громади»: 1.1. Створення команди дослідників з метою збору етнографічного матеріалу про місто Старобільськ та потенційну Старобільську об'єднану громаду 1.2. Поїздки Десанту по 10 найбільшим селам Старобільського району, спілкування з місцевою громадою, збір матеріалу (спогоди про історичні факти, фотографії, елементи одягу, вишивки, фольклор). 1.3. Ведення блогу у інтернеті та колонки у місцевій газеті про поїздки та здобуті матеріали. 1.4. Створення колекції сучасних інтерпретацій етнічного одягу Слобожанщини «Світанок України» 2. Інтеграційні заходи у Старобільську: - Презентація матеріалів культурно-етнографічного десанту; - Показ колекції сучасних інтерпретацій етнічного одягу Слобожанщини «Світанок України», у тому числі на міських масових заходах (День Конституції України, День молоді та інш.); - Виставка фотографій та експонатів культурно-етнографічного десанту; - Квест для молоді «Міські легенди»; - Лекції та бесіди про історію Слобожанщини та України, зустрічі з відомими людьми Слобожанщини; 3. Фотосесія «стежинами пращурів» Фотосесія в колекції сучасних інтерпретацій етнічного одягу Слобожанщини «Світанок України» на фоні історичних будівель та споруд Старобільська та району; 4. Видання фотокниги про історичні пам'ятки старобільщини «Душа Слобожанщини. Від Слободи Більської до Старобільська» 5. Поїздка делегації ВПО (студенти та активісти) на фестиваль аутентичного та сучасного одягу

Стратегічна ціль D 3. Розвиток туризму

Туризм може стати для міста Старобільська формою диверсифікації економіки та сільського господарства. Це дозволить зберегти природне та культурне середовище, підтримати добробут місцевої громади та надавати туристам послуги розваг, відпочинку та дозвілля.

Туризм — це форма проведення вільного часу у вигляді стаціонарного відпочинку, вивчення традицій місцевості і культури, можливості стати учасником реконструкції відповідних історичних подій, святкувань тощо. Тому ця форма діяльності відкриває перед громадою нові можливості організації додаткових послуг, що включають екотуристичні програми: велосипедні прогулянки, маршрути по знакованих історичних стежках, природничі подорожі.

Для цього у місті є річки, поблизу міста наявний лісовий фонд, в якому багатий рослинний і тваринний світ.

Одним із напрямком туризму є подієвий туризм. Організація фестивалів, подій, які сприяють популяризації культурно-етнічних особливостей міста Старобільська та розкритті особливостей етнічних груп, що населяють цю територію.

Безпосередня особиста участь у фестивальному дійстві є одним з найбільш дієвих та привабливих чинників, які впливають на вибір туристів подорожі до міста Старобільська. Участь у фестивалях, ярмарках, народних гуляннях, інших святкуваннях дає можливість пізнати багато цікавого з життя місцевого населення, ближче познайомитися із унікальною культурою та звичаями, придбати автентичні речі декоративно-ужиткового мистецтва,

виготовлені безпосередньо місцевими умільцями, споживати екологічно чисті продукти та скуштувати місцеві страви, які є традиційними для того чи іншого села чи громади в цілому.

Оперативна ціль	Завдання / проект
С.3.1. Розвиток подієвого туризму на підставі історичних культурних традицій із залученням туристів із інших регіонів	1. Проведення козацьких змагань та забав, реконструкція історичних подій 2. Відтворення домашньої української кухні, виготовлення страв та проведення свят, ярмарків «Старобільський коровай», «Старобільські страви» 3. Проведення фестивалів-ярмарків «Гарбузові забави», «Слобожанський спас» 4. Проведення культурних вечорів, присвячених видатним мешканцям міста 5. Проведення мистецьких фестивалів хорових і фольклорних колективів 6. Закупівля історичного козацького одягу 7. Проведення вечорниць, народних обрядів
С.3.2. Започаткування брендового Фестивалю громади «Слобожанський простір»	1. Організація та проведення брендового Фестивалю «Слобожанський простір» 2. Проведення мистецьких фестивалів хорових і фольклорних колективів 3. Проведення конкурсів та розваг на підставі історичних традицій 4. Проведення концертів 5. Велофестиваль «ВЕСЕЛО рулим!» 6. Фотомайстерня «Це – моє місто»
С.3.3. Розбудова нових туристичних маршрутів	1. Розробка маршруту подорожі (походу, екскурсії), який характеризується певним порядком пересування туристів по географічним пунктам - вибір пунктів маршруту, визначення їх послідовності, вибір певного виду маршруту 2. Визначення об'єктивних обмежень, пов'язаних з інфраструктурою (транспортна доступність пунктів і об'єктів, наявність готельної та ресторанної інфраструктури і т.д.), та вибір переліку туристичних підприємств - виконавців послуг (вибір виду транспорту, підприємства розміщення або місце стоянки (кемпінгу), підприємств, що здійснюють трансфер та туристичний супровід). Результат етапу - розроблений туристичний пакет. 3. З'ясування змісту та/або переліку екскурсій, об'єктів показу, туристичних походів, прогулянок, комплексу дозвіллевих заходів. Результат даного етапу - сформований комплекс послуг на маршруті та можливості туриста щодо отримання додаткових туристично-екскурсійних послуг. 4. Розрахунок часу необхідного для: подолання відрізків шляху, огляду об'єктів показу, тривалості екскурсій, організації харчування та розміщення, в результаті чого визначається необхідний термін надання послуг кожним підприємством-виконавцем послуг, тривалості перебування в кожному із пунктів маршруту. 5. Складання програми обслуговування туристів. Тобто викладення хронометрично упорядкованої послідовності надання визначних раніше послуг із зазначенням часу їх початку і закінчення.
С.3.4. Облаштування міського пляжу	1. Терасне вирівнювання території 2. Прокладка мереж водопостачання та водовідведення 3. Облаштування медично-рятувального пункту 4. Благоустрій та озеленення території
С.3.5. Облаштування старої частини міста велодоріжками	1. Облаштування старої частини міста велодоріжками 2. Облаштування паркувальної велосипедної стійки біля будівлі міської ради
С.3.6. Перший регіональний Вело-Фестиваль «CRAZY ROVER»	1. Розробка логотипу 2. Зонування та оформлення локацій 3. Організація роботи 4 зон активностей у співпраці із ГО «Дієва громада»: 1) Зона велозмагань; 2) Зона велорозваг; 3) Зона вечірнього концерту та кіно під відкритим небом; 4) Велоярмарка

4.3. Стратегічний напрям D. Розвиток людини як особистості та найвищої цінності громади

Формування особистості людини як найвищої цінності - це процес соціального розвитку молодшої людини, становлення її як суб'єкта діяльності, члена суспільства, громадянина.

Відбувається цей процес завдяки засвоєнню гуманітарних дисциплін, виховному впливу сім'ї, школи, суспільства, взаємодії з мистецькими явищами, здатності людини пристосовуватися до зовнішнього оточення, участі у громадському житті, свідомій її підготовці до самостійного дорослого життя, здоровому способу життя. Тобто формування особистості людини прямо залежить від цілісності гуманітарного простору громади, яка є середовищем, завдяки якому виробляється та функціонує система ідей, цінностей, ідеалів, що впливають на свідомість людей, і, таким чином, визначаються напрями поступу нації та держави.

Саме тому так послідовно, цілеспрямовано розбудовують і захищають від різноманітних впливів свій власний гуманітарний простір розвинені держави світу, або ті, що претендують бути такими. Його цілісність виступає запорукою національної безпеки, суверенітету та територіальної цілісності країни. Цей складний духовно-ціннісний комплекс формується взаємодією систем освіти, культури, виховання, засобів масової інформації, у цьому просторі функціонує історична пам'ять.

Гуманітарна сфера – це передусім смислотворча, ідейна, ціннісна сфера. Гуманітарний простір охоплює сфери мистецької, культурно-просвітницької, культурно-дозвілдової діяльності (професійної та аматорської), ефірний простір електронних мас-медіа, національний та регіональний ринок друкованих ЗМІ, книговидавництва та книгорозповсюдження, інші культурно-мистецькі продукти та послуги, а також сфери освіти, науки, діяльність структур громадянського суспільства, охорона здоров'я.

Здорова громада та соціальний захист також забезпечує цілісність соціально-гуманітарного простору громади.

Стратегічний напрямок було сформульовано на засіданні Робочої групи 13 липня 2017 року.

Для визначення ключових проблем стратегічного напрямку «D. Розвиток людини як особистості та найвищої цінності громади», Робоча група враховувала інформацію з таких джерел, як:

1. Профіль громади розроблений Робочою групою зі стратегічного планування;
2. Звіт за результатами опитування думки підприємців
3. SWOT – аналіз громади за сферами функціонування
4. Міські та регіональні галузеві програми

В результаті проведеного аналізу Профілю громади, звіту за результатами опитування думки підприємців та SWOT - аналізу визначено стратегічні проблеми громади, які стали основою побудови Плану дій до стратегічного напрямку D. Розвиток людини як особистості та найвищої цінності громади.

Стратегічні проблеми

- низька активність громади;
- відсутність місць – «точок зростання» для креативних ідей, новаторських рішень, ініціативних команд та обміну думок;
- низька ступінь доступності інформації про діяльність виконавчих органів міської ради, комунальних підприємств та служб міста
- низький рівень впливу громадськості на процеси прийняття управлінських рішень та соціальної згуртованості громади;

- відсутні інструменти залучення громадськості до управління бюджетом міста;
- відсутність молодіжних проектів;
- незначний вплив молоді на процеси прийняття рішень щодо розвитку міста;
- низький рівень інтеграції людей з особливими потребами, ВПО, жінок в суспільне життя громади;
- низький рівень залучення громади до процесів управління містом;
- необхідність створення центрів для розкриття талантів обдарованих дітей та молоді;
- відсутність активного суспільного діалогу з проблемних питань.

Для подолання вищезазначених перешкод необхідно:

- впровадження громадського (партисипативного) бюджету;
- підвищення ролі громади міста в розвитку освітньої галузі та покращенні соціально-психологічного оточення для кожного члена громади;
- залучення жінок до управління містом: інформування та отримання зворотнього зв'язку від місцевих жіночих громадських організацій; запрошення жінок до участі у відповідних робочих групах;
- створення навчально-просвітницьких майданчиків для проведення зібрань, обговорення важливих питань життєдіяльності об'єднань громадян;
- створення постійно діючого батьківського лекторію;
- проведення інформаційних компаній, впровадження інформаційних порталів;
- включення людей з інвалідністю до культурно-мистецького життя міста;
- реалізація молодіжних проектів;
- пропагування здорового способу життя, відродження та розвитку видів спорту (баскетбол, волейбол, футбол);
- вільний доступ до інформації про адмінпослуги, створення Єдиного порталу послуг міста;
- можливості обрання способу подачі документів для отримання адміністративної послуги;
- розширення переліку послуг, скорочення термінів надання адміністративних послуг;
- забезпечено доступ користувачів до бібліотечних ресурсів в режимі он-лайн;
- встановлення міжнаціональних та міжкультурних зв'язків через обміни, відеоконференції, молодіжні зібрання, конкурси та вікторини.

Схема стратегічних і оперативних цілей за напрямом розвитку D. Розвиток людини як особистості та найвищої цінності громади

Стратегічна ціль D 1. Ефективне врядування – якісні послуги

Управління громадою це, в першу чергу, прийняття рішень та процес імплементації таких рішень формальним суб'єктом врядування, а саме органом місцевого самоврядування, представленим міською радою, виконкомом та міським головою.

Належне врядування має вісім основних характеристик. Ними є 1) участь, 2) орієнтація на консенсус, 3) відповідальність (підзвітність), 4) прозорість, 5) належне реагування, 6) ефективність та результативність, 6) рівність та врахування інтересів і 7) відповідність принципу верховенства права. Воно засвідчує, що корупція є мінімізованою, погляди меншості враховано та голоси найбільш незахищених верств суспільства почуто при прийнятті рішень. Воно також є відповідним до існуючих та майбутніх потреб суспільства.

Впровадження Геоінформаційної системи, що призначена для візуалізації та аналізу даних на основі картографічної основи, значно покращить ефективність управління ресурсами ОТГ. Запровадження партисипативного бюджету, розширення каналів комунікації із громадою, залучення громадськості до прийняття рішень покращить прозорість та належне реагування, забезпечить рівність та врахування інтересів усіх категорій громадян.

Участь чоловіків та жінок стане також ключовим наріжним каменем належного урядування. Участь може бути як прямою, так і опосередкованою через легітимізовані громадські інституції та представників, що забезпечить баланс різних інтересів в суспільстві з метою досягнення загального консенсусу щодо найкращого інтересу всієї спільноти, та засобів його досягнення.

Належне врядування вимагає аби всі групи, в тому числі найбільш незахищені, мали можливість вдосконалювати та підтримувати свій добробут.

Створення сучасних Центрів надання адміністративних послуг забезпечить якісне надання послуг усім категоріям громадян.

Відповідальність (підзвітність) є ключовою умовою належного урядування. Не лише урядові інституції, а й приватний сектор і організації громадянського суспільства мають бути відповідальними (підзвітними) громадськості та їх інституалізованим представництвом.

Оперативна ціль	Завдання / проект
D.1.1. Ефективна організаційна структура ОМС та управління ресурсами громади	1. Затвердження ефективної структури та штатного розпису виконавчих органів міської ради 2. Затвердження Положень про відділи та посадових інструкцій 3. Впровадження програмно-цільового методу бюджетування 4. Запровадження Геоінформаційної системи для візуалізації та аналізу даних на основі картографічної основи з метою ефективної системи управління ресурсами 5. Розробка та затвердження Статуту громади міста Старобільська
D.1.2. Створення сучасного Центру надання адміністративних послуг	1. Розробка та затвердження Положення, штатного розпису 2. Затвердження Переліку послуг 3. Автоматизація процесів надання послуг реєстрації/зняття з реєстрації місця проживання шляхом впровадження програмного забезпечення у співпраці із UCBI (USAID) «Зміцнення громадської довіри»
D.1.3. Ефективна система комунікації із громадою	1. Створення Громадської ради при міській раді за участі інституцій громадянського суспільства, ініціативних груп та підприємців, шкіл та дитячих садочків тощо 2. Впровадження автоматизованої системи документообігу за допомогою використання в міській раді відповідного програмного забезпечення, наприклад таких програм як «Облік рішень та розпоряджень», «Облік звернень громадян» 3. Обговорення проблемних питань, проектів, програм розвитку громади та проведення круглих столів 4. Організація опитувань, навчальних заходів, розробка спільних проектів 5. Проведення консультацій з громадськістю з питань, що стосуються суспільно-економічного розвитку громади
D.1.4. Запровадження партисипативного (громадського) бюджету	1. Розробка та затвердження Програми партисипативного (громадського) бюджету 2. Внесення змін до міського бюджету в частині виділення коштів на Програму громадського бюджету 3. Оголошення конкурсу про збір проектних пропозицій 4. Створення комісії по відборі проектних пропозицій та оголошення переможців 5. Реалізація проектів 6. Моніторинг та оцінка реалізації проектів
D.1.5. Створення Старобільської об'єднаної територіальної громади	1. Видання відповідного розпорядження міського голови з ініціативою про об'єднання, про створення робочої групи 2. Підготовка проекту рішення та розгляд на сесії Старобільської міської ради «Про надання згоди на добровільне об'єднання територіальних громад» 3. Надсилання пропозиції щодо об'єднання Старобільського міського голови до суміжних сільських територіальних громад 4. Організація громадських обговорень ініціативи від Старобільського міського голови щодо добровільного об'єднання та створення Старобільської об'єднаної територіальної громади

Оперативна ціль	Завдання / проект
	5. Прийняття рішення сільськими радами про надання згоди на добровільне об'єднання територіальних громад та створення Старобільської міської об'єднаної територіальної громади 6. Підготовка спільною робочою групою проекту рішення рад про добровільне об'єднання територіальних громад 6. Організація громадських обговорень проекту рішення ради про добровільне об'єднання територіальних громад у всіх громадах, які об'єднуються в Старобільську об'єднану територіальну громаду 7. Схвалення проекту рішення щодо добровільного об'єднання територіальних громад 8. Подання проектів рішень про добровільне об'єднання територіальних громад для отримання висновку в Луганську обласну військово-цивільну адміністрацію 9. Після отримання позитивного висновку від Луганської обласної ВЦА прийняття рішення сільськими, селищними, міською радами щодо добровільного об'єднання територіальних громад в Старобільську міську територіальну об'єднану громаду

Стратегічна ціль D.2. Здорова громада та здоровий спосіб життя

Система охорони здоров'я перебуває у власності району. Після створення об'єднаної територіальної громади вона буде передана у її власність.

Однак, профілактика захворювань – це суспільне завдання, яке Старобільська міська рада вирішує спільно із районною державною адміністрацією та районною радою, а також закладами сфери охорони здоров'я.

Створення сприятливих умов для занять різноманітними формами оздоровлення, фізичною культурою і видами спорту як учнів, так і учителів, викладачів навчальних закладів так і батьків. Для цього необхідно залучення дітей, учнівської молоді до регулярних занять фізичною культурою, спортом, організація і проведення масових фізкультурно-оздоровчих і спортивних заходів, змагань.

Створення спортивних клубів, оздоровчих центрів передбачає мобілізацію молоді навколо проведення спортивних, просвітницьких заходів, інформування та підвищення рівня обізнаності населення, жінок і чоловіків, молоді про соціальні та інші захворювання та їх профілактику.

Сприяння реалізації творчого потенціалу молодої людини в інтересах становлення й самореалізації її особистості, формування морально-правової культури та профілактики негативних явищ в молодіжному середовищі можливе за умов реалізації молодіжних ініціатив здорового способу життя.

Оперативна ціль	Завдання / проект
С.3.1.Здоровий спосіб життя, профілактика соціальних захворювань	1. Організація спортивних майданчиків для розвитку різноманітних спортивних дисциплін та занять з фізичної культури серед вихованців спортивно-юнацьких шкіл міста 2. Відродження та розвиток у місті таких видів спорту, як волейбол, баскетбол, футбол тощо 3. Просвітницька кампанія серед населення щодо здорового способу життя та сучасні підходи і методи профілактики та попередження захворювань
С.3.2.Розбудова мережі сучасних спортивних закладів та споруд	1. Облаштування спортивних майданчиків та встановлення вуличних тренажерів 2. Проведення спортивних змагань 3. Проведення спортивних акцій
С.3.3. Військово-патріотичне виховання молоді	1. Створення спеціалізованих майданчиків для військово-патріотичної підготовки учнівської молоді 2. Проведення культурно-спортивних заходів

Стратегічна ціль D 3. Креативний освітній та культурний простір

Система сфери освіти перебуває у власності району. Після створення об'єднаної територіальної громади вона буде передана у її власність.

Однак, створити повноцінний комфортний освітній простір – головне завдання Старобільської міської ради у партнерстві із районною радою та райдержадміністрацією.

Нова школа буде співпрацювати з позашкільними закладами освіти, враховувати індивідуальні здібності дитини, уникатиме гендерних стереотипів. Необхідно перейти до школи компетентностей (поінформованість, обізнаність). Заохочення і підтримка обдарованих дітей, учнівської молоді, залучення їх до наукової діяльності, запровадження сучасних методик виявлення, навчання і виховання обдарованої молоді, впровадження дієвих механізмів стимулювання обдарованої молоді та її наставників, створення міської олімпіадної школи щодо формування та розвитку творчого потенціалу талановитих дітей, надання допомоги обдарованим та здібним дітям у підготовці до участі у Всеукраїнських учнівських олімпіадах з базових дисциплін, участі в творчих та інтелектуальних конкурсах, залучення обдарованої молоді до науково-дослідницької, експериментальної, творчої діяльності, популяризація здобутків обдарованої молоді, поширення досвіду роботи педагогічних працівників.

Вчителі допомагатимуть батькам здобувати спеціальні знання про розвиток дитини. Буде впроваджуватися педагогіка партнерства: співпраця між учителем, учнем і батьками, які мають стати рівноправними учасниками освітнього процесу. Учитель зможе готувати власні авторські навчальні програми, обирати підручники, методи, стратегії, засоби навчання. Серед методів навчання застосовуватимуть: ігри, соціальні, дослідницькі проекти, експерименти, групові завдання.

Велика увага приділятиметься культурному розвитку дитини, формуванню художнього смаку, розвитку артистизму і розкриттю творчого потенціалу учнів. В центрі раннього розвитку дитина знаходитиметься в атмосфері доброзичливості і партнерства між дітьми та викладачами, а невимушеність навчання та індивідуальний підхід допоможе дітям адаптуватися в суспільстві, вчитиме комунікабельності, розвиватиме особистісні характеристики, що стане у пригоді в подальшому житті. Дуже важливо створювати відповідні платформи освітнього та культурного простору – артпростори та майданчики. Це творчий та навчальний простір для батьків та дітей, простір їхньої взаємодії, пізнання один одного, створення єдності, гармонії, взаєморозуміння. Це також тренінговий центр, де будуть проводитися семінари, тренінги, практикуми, майстер-класи, клубні зустрічі.

Велика увага приділятиметься культурному розвитку дитини, формуванню художнього смаку, розвитку артистизму і розкриттю творчого потенціалу учнів. В центрі раннього розвитку дитина знаходитиметься в атмосфері доброзичливості і партнерства між дітьми та викладачами, а невимушеність навчання та індивідуальний підхід допоможе дітям адаптуватися в суспільстві, вчитиме комунікабельності, розвиватиме особистісні характеристики, що стане у пригоді в подальшому житті. Дуже важливо створювати відповідні платформи освітнього та культурного простору – артпростори та майданчики. Це творчий та навчальний простір для батьків та дітей, простір їхньої взаємодії, пізнання один одного, створення єдності, гармонії, взаєморозуміння. Це також тренінговий центр, де будуть проводитися семінари, тренінги, практикуми, майстер-класи, клубні зустрічі.

Важливо залучати молодь до процесу прийняття рішень на місцевому, регіональному, державному та міжнародному рівні, сприяти розвитку молодіжного самоврядування. Це сприятиме духовному та фізичному розвитку молоді, вихованню у неї почуття громадянської самосвідомості та патріотизму, бажання активно сприяти утвердженню державності в Україні, розвивати свою громаду.

Профілактика негативних явищ в молодіжному середовищі, попередження правопорушень та злочинності невід'ємна частина молодіжної політики у місті.

Оперативна ціль	Оперативне завдання / сфера реалізації проєктів
D.3.1. Громадсько-активна школа – сучасний інформаційно-навчальний простір	1. залучення активних містян до реформування освітнього процесу 2. покращення соціально-психологічного оточення для кожного члена громади 3. активізація участі батьків та створення постійно діючого батьківського лекторію для батьківської громади 4. запровадження нових інформаційно-комунікаційних технологій в навчальний процес 5. упровадження системи пошуку, навчання й виховання академічно здібних та обдарованих дітей
D.3.2. Створення Арт-простору для реалізації творчих проєктів	1. створення артмайданчиків для комунікацій, підвищення знань, творчого розвитку дітей та молоді 2. створення творчих гуртків, проведення свят, культурних заходів, творчих майстерень 3. організація проведення конкурсів для молоді 4. проведення молодіжних конкурсів, фестивалів
D.3.3. Робота креативного суспільного простору «STB City Hub» на базі ГО «Дієва громада»	1. поглиблення знань культури, ментальності та традицій країн-партнерів 2. залучення дипломатичних представників країн-партнерів, міжнародних донорських організацій до участі у розширенні міжнародних відносин та співпраці із містом 3. культурний обмін з містами-партнерами творчих дитячих та молодіжних колективів 4. поглиблення знань іноземних мов 5. підготовка команди менеджерів та навчання проєктному менеджменту 6. розробка і реалізація молодіжних проєктів
D.3.4. Створення молодіжного самоуправління	1. створення дієвого молодіжного органу самоуправління «Молодіжна Рада», визначення пріоритетів, розробка програм розвитку 2. підготовка до активної громадської діяльності лідерів громадської думки, проведення низки тренінгів, семінарів та участі у суспільно значимих заходах і проєктах 3. забезпечення представництва дівчат в молодіжному самоуправлінні 4. встановлення молодіжних міжрегіональних та міжнародних зв'язків 5. проведення дискусійних майданчиків з учнівським самоврядуванням щодо з'ясування думки, проблем та ініціатив 6. встановлення партнерства із Луганським національним університетом ім.Т.Шевченка, Луганською обласною універсальною науковою бібліотекою ім.Горького

Стратегічна ціль D.4. Розширення можливостей, рівний доступ та задоволення особливих потреб

Збройний конфлікт та економічна криза загострюють ґендерні розбіжності та нерівності, а також непропорційно впливають на жінок. Серед основних потреб жінок виокремлюються: медична допомога, працевлаштування, дозвілля та відпочинок, захист законних прав, захист від домашнього насильства, рівна оплата праці.

Серед основних причин насильства є зловживання алкоголем, безробіття, поширеність ґендерних стереотипів та відсутність мобільних груп соціально-психологічної підтримки.

Зокрема, жінки з числа ВПО «стикаються з підвищеною вразливістю до різних форм насильства під час конфлікту, включаючи приниження, образи, залякування, шантаж, словесні загрози, фізичне насильство» тощо.

Жінки загалом мають обмежений доступ до економічних ресурсів, що збільшує ризик бідності, дискримінації та ґендерного насильства.

Крім того, очевидна професійна ґендерна сегрегація на ринку праці: 84% жінок працюють у освітніх, медичних закладах, соціальних службах, магазинах, перукарнях тощо, натомість, чоловіки в основному працюють у силових структурах (поліції, прокуратурі), бізнесі, а також операторами машин, водіями, електриками.

Крім того, у громаді недостатньо інформаційно-просвітницьких заходів, спрямованих на подолання ґендерних стереотипів (наприклад, заходів з підвищення обізнаності жінок про свої права та механізми їх захисту, навчальні заходи для представників правоохоронних органів щодо запобігання та протидії дискримінації за ознакою статі та ґендерно-зумовленого насильства тощо).

Результати опитування представників громади загалом свідчать про недостатню міру інтеграції ґендерно-чутливого підходу до надання публічних та адміністративних послуг, а також у роботу структурних підрозділів ОМС.

У громаді не запроваджено збір ґендерно-чутливих даних щодо ринку праці (зайнятості жінок/ чоловіків, обсягів заробітної плати, кількості МСП, створених жінками тощо), що унеможлиблює здійснення ґендерного аналізу та інтеграції його результатів до стратегічних та операційних документів.

Крім того, у громаді відсутні програми підтримки та реабілітації для ВПО і учасників АТО та центри соціально- психологічної допомоги для вразливих груп, що, ймовірно, є однією з причин випадків домашнього насильства та ґендерно-зумовленого насильства щодо жінок.

Залучення вразливих груп населення до активного суспільного життя через доступність інфраструктури та послуг та розширення можливостей до самореалізації та зайнятості – також основне завдання громади міста.

Оперативна ціль	Завдання / проект
D.4.1. Створення умов для реалізації творчих здібностей людей із інвалідністю	1. Створення креативного простору на базі ГО «Дієва громада» 2. Створення благодійної мережі «Один за всіх і всі за одного» 3. Організація роботи «Соціальні майстерні». 4. Проведення тренінгів: «Година вільних думок», «Центр розвитку прав людини» 5. Залучення учасників соціальних майстерень до виконання замовлень на сувенірну продукцію для гостей громади
C.4.2. Жінки – агенти змін громади міста	1. Реалізація проектів жіночих ініціатив 2. Освіта жінок: захист прав людини, лідерство, проектний менеджмент 3. Інтеграція жінок ВПО у суспільне життя громади 4. Сприяння жіночому підприємництву 5. Створення розвиваючого простору для мам і малюків «Я – АКТИВНАЯ»: 5.1. Організація лекційно-тренінгових занять для матусь; 5.2. Організація антикафе та простору для заходів 5.3. Робота зон коворкінгу 5.4. Робота кімнати для дитячих ігор, активностей. 5.5. «Міський хакатон» 5.6. Сімейне свято - ярмарок «Я – активнаЯ!» 6. Створення сімейного клубу вихідного дня «HAPPY БУДУ!»
C.4.3. Ґендерно-орієнтоване бюджетування та планування	1. Проведення ґендерного аналізу розвитку громади 2. Розробка ґендерно-орієнтованого бюджету 3. Розробка програми соціально-економічного розвитку громади із використанням ґендерно-орієнтованих показників 4. Залучення міжнародних донорських організацій до впровадження інноваційних методик ґендерно-орієнтованого бюджетування та планування 5. Освітні та просвітницькі заходи для працівників ОМС з питань ґендерно-орієнтованого бюджетування та планування
D.3.4. Інтеграція ВПО до суспільного життя громади	1. Формування інформаційної бази щодо громадян категорії «внутрішньо переміщені особи», які проживають у м.Старобільськ 2. Працевлаштування ВПО на базі комунальних підприємств, організацій та установ міста 3. Створення умов для самозайнятості та працевлаштування ВПО у місті

Оперативна ціль	Завдання / проект
	Старобільськ: 3.1. Відкриття сміттесортувальної лінії 3.2. Відкриття лінії по виробництву пілет 3.3. Відкриття оранжереї 4. Надання можливості ВПО брати участь в управлінні громадою й вирішенні питань, що їх стосуються, залучення до контролю розподілу гуманітарної допомоги та бюджетних коштів, які виділяються на адаптацію та інтеграцію, допомогу ВПО 5. Реалізація громадських ініціатив допомоги ВПО 6. Допомога в розробці та реалізації проектів зі створення умов для розвитку підприємницьких ініціатив і самозайнятості 7. Бізнес-освіта для ВПО 8. Сприяння дистанційному безкоштовному навчанню та неформальній освіті у співробітництві з міжнародними організаціями.

5. Узгодження основних положень Стратегії з іншими стратегічними документами території

Оновлена Стратегія економічного і соціального розвитку Луганської області на період до 2020 року (далі – Стратегія) надає перспективне бачення розвитку області. З урахуванням принципів партнерства, реалістичності та прозорості було розроблено систему стратегічних цілей (4), оперативних цілей (10) та завдань (33), що забезпечують міцну основу для подальшої роботи.

Стратегією визначено такі основні напрями розвитку:

1. відновлення критичної інфраструктури та послуг;
2. підвищення спроможності місцевої влади в умовах децентралізації та інформатизації;
3. економічне відновлення та сталий розвиток;
4. створення сприятливих умов для життя та розбудова миру.

Розроблення Стратегії було ініційовано Головою Луганської обласної державної адміністрації. Організаційний та методологічний супровід забезпечено проектом ПРООН «Економічне і соціальне відновлення Донбасу», що фінансується урядом Японії, та Агентством стійкого розвитку Луганського регіону.

У процесі розроблення Стратегії враховано Цілі Сталого Розвитку, затверджені 25 вересня 2015 року на Саміті ООН зі сталого розвитку та прийняття Порядку денного розвитку після 2015 року (підсумковим документом «Перетворення нашого світу: порядок денний у сфері сталого розвитку до 2030 року» визначено 17 цілей та 169 завдань).

Протягом 2016 року у відкритому процесі оновлення Стратегії взяли участь 67 працівники організацій та установ, науковці, представники бізнес-спільноти, громадських організацій ЗМІ тощо.

Стратегічні напрями, визначені Стратегією розвитку міста Старобільська, сформовано відповідно до цілей Стратегії розвитку Луганської області.

Впровадження та реалізація Стратегії розвитку міста Старобільська сприятиме виконанню Стратегії розвитку Луганської області та забезпечить: покращення якості життя кожного члена суспільства, стабільне зростання людського капіталу, підвищення конкурентоспроможності економіки громади міста та розвиток інфраструктури підтримки бізнесу, розвиток нових місцевих і регіональних продуктів та послуг, зокрема у сфері рекреації та туризму, покращення стану навколишнього середовища.

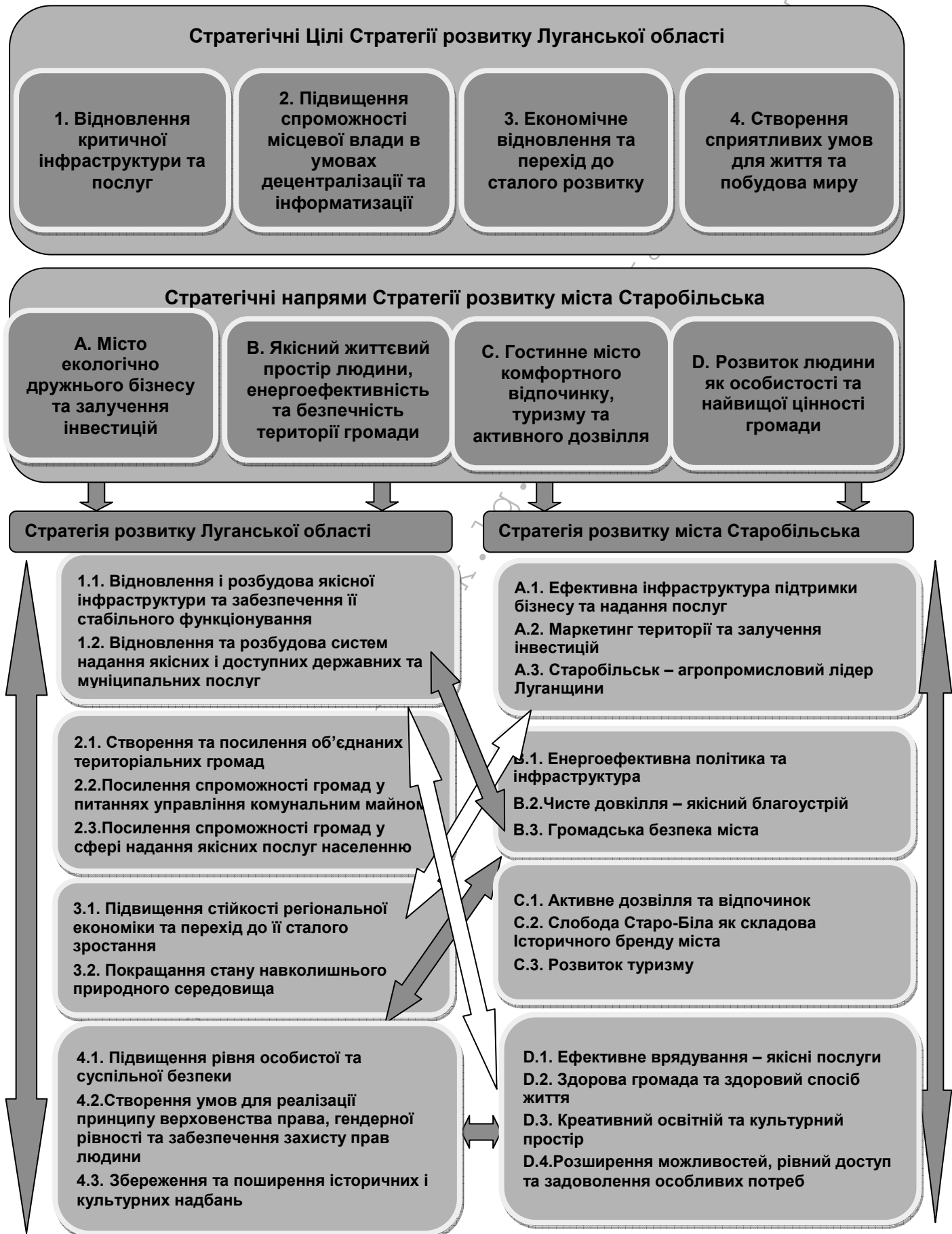
Внаслідок ефективної місцевої політики міська рада залучає стратегічних інвесторів у пріоритетні галузі економіки та сільського господарства.

Існуючі виробництва на території громади міста модернізуються та збільшують обсяги виробництва промислової продукції. Громада здійснює інвентаризацію земель та формує портфель привабливих інвестиційних пропозицій, активно просуваючи їх на інвестиційні ринки.

Навколо стратегічних інвесторів активізується малий і середній бізнес, заповнюючи логістично-послугову нішу. Зростає рівень доходів населення, що пожвавлює внутрішній ринок.

Проекти розвитку громади міста активізують економічне життя, формуючи «якірні точки» економічного зростання, зокрема, це розвиток сільгосппереробки, центрів «цифрового» землеробства, логістичних центрів тощо.

Активне залучення державних субвенції та коштів з ДФРР разом з чітким планом модернізації інженерної та соціальної інфраструктури в середньостроковій перспективі дозволять значно підвищити рівень комфорту та покращити стан доріг в громаді.

6. Моніторинг і впровадження Стратегії

З початку роботи зі стратегічного планування було наголошено на важливості впровадження та моніторингу реалізації Стратегії розвитку міста Старобільська. У Стратегії в окремому розділі описано систему моніторингу її виконання та систему індикаторів (результатів) впровадження. Наскільки успішним виявиться реалізація Стратегії залежатиме від позитивних економічних та інших змін, що впливають на досягнення цілей.

У роботі над розробкою Стратегії брали участь жінки та чоловіки: представники бізнесу, органу місцевого самоврядування, освітніх установ, громадських та інших організацій, що забезпечує реалістичність її виконання та довіру до нього з боку громади.

Для забезпечення належного рівня відповідальності за реалізацію Стратегії, необхідно створити систему моніторингу її реалізації. Така система має включати Орган з моніторингу – Комітет з управління впровадженням Стратегії та Документ – Положення про систему моніторингу впровадження Стратегії.

Забезпечення реалізації – це управлінське завдання, яке передбачає контроль за діяльністю численних організацій, які задіяні у процесі впровадження Стратегії. Цим має займатись Комітет з управління впровадженням, створений за принципом гендерної збалансованості з представників органу місцевого самоврядування, громадськості і бізнесу (селищний голова та його заступники, керівники управлінь та відділів виконкому, приватні підприємці, представники об'єднань громадян). Питання впровадження проектів і заходів Стратегії мають належати виключно до компетенції Комітету з управління впровадженням. Саме Комітет управління впровадженням Стратегії є відповідальним за забезпечення актуальності та реалістичності стратегічних і оперативних цілей та за їх досягнення.

У ході моніторингу Стратегії вирішуються наступні завдання:

- контроль за реалізацією Стратегії в цілому;
- оцінка ступеню досягнення прогресу за стратегічними напрямками, виконання стратегічних та оперативних цілей, надання інформації для корегування цілей;
- підтримка в робочому стані системи стратегічного планування.

Моніторинг базується на розгляді обмеженого числа відібраних показників (індикаторів) за кожним зі стратегічних напрямів та аналізі досягнення запланованих результатів.

Система індикаторів моніторингу виконання Стратегії

Індикатори потрібно розділяти на індикатори досягнення: Бачення; напрямів розвитку; Стратегічних. Оперативних цілей. Можна обмежитись розробкою індикаторів досягнення Стратегічних цілей.

Рівні моніторингу:

1. Ефективність впровадження окремого проекту
2. Рівень досягнення стратегічних і оперативних цілей
3. Ступінь просування за стратегічними напрямками розвитку
4. Стан розвитку громади – досягнення стратегічного бачення

Підсумки моніторингу підводяться один раз на півроку у вигляді піврічних звітів.

Фіксуються та аналізуються: а) ступінь виконання кожного завдання проєктах; б) невиконані завдання, причини відхилення, пропозиції; в) дані за індикаторами, що відображають результат реалізації проєктів; г) оцінка потреб у фінансуванні; д) пропозиції щодо вдосконалення діючої системи моніторингу.

Пропозиції з корегування та змін до Стратегії за стратегічними та оперативними цілями, проєктами та завданнями можуть вноситися:

- членами Комітету з управління впровадженням Стратегії;
- депутатами міської ради;

- зацікавленими організаціями, установами, громадськими організаціями та особами (мешканцями).

Для всіх можливих форм організації процесу моніторингу головним є проведення ретельного відслідковування виконання завдань та реалізації проектів, коригування та актуалізація Стратегії при необхідності, з огляду на зміну ситуації, оскільки одні проекти будуть завершені, а деякі замінені іншими.

Члени Комітету з управління впровадженням Стратегії розвитку міста, повинні відстежувати, щоб стратегічні й оперативні цілі, завдання залишалися актуальними і реалізовувалися. Комітет збирається з встановленою періодичністю (але не менше одного разу на півроку) для оцінки досягнутих результатів та коригування запропонованих змін. Проекти рішень щодо змін до Стратегії виносяться на розгляд міської ради.

Показники оцінки реалізації Стратегії

(індикатори досягнення результату)

Загальні показники	
1.	Обсяги фактичних доходів міського бюджету на одного мешканця (розмежовані за статтю дані)
2.	Обсяги фактичних видатків міського бюджету на одного мешканця (розмежовані за статтю дані)
3.	Середня місячна заробітна плата (розмежовані за статтю дані)
4.	Обсяг інвестицій в основний капітал
5.	Загальний обсяг експорту
6.	Чисельність населення, зайнятого у всіх сферах економіки (розмежовані за статтю дані)
Стратегічний напрям А	
1.	Обсяг прямих іноземних інвестицій в економіку міста на душу населення
2.	Обсяг реалізованої промислової продукції на душу населення
3.	Частка промислової продукції, виробленої малими підприємствами в загальному обсязі
4.	Кількість новостворених робочих місць на підприємствах міста на рік (розмежовані за статтю дані)
5.	Кількість малих та середніх підприємств на 10 тис. осіб населення
6.	Кількість проведених заходів за участю визначеного кола виробників, кооперативів, фермерів
7.	Обсяг залучених коштів МТД в сферу економіки, МСП міста
Стратегічний напрям В	
1.	Економія бюджетних коштів в результаті впровадження енергоефективних заходів
2.	Економія енергетичних ресурсів в результаті впровадження енергоефективних заходів
3.	Обсяги коштів МТД, кредитів, інвестиційних ресурсів фінансових установ в проекти енергоефективності, залучені місто
4.	Обсяги коштів залучених населенням в рамках «тепліх кредитів»
5.	Зменшення / збільшення обсягів викидів шкідливих речовин в атмосферне повітря стаціонарними та пересувними джерелами забруднення
6.	Обсяг фінансування заходів з охорони навколишнього природного середовища
7.	Кількість осіб, залучених до заходів з екологічної освіти (розмежовані за статтю дані)
Стратегічний напрям С	
8.	Кількість відвідувачів з інших регіонів України (розмежовані за статтю дані)
9.	Кількість туристів на рік (розмежовані за статтю дані)

10.	Кількість подій (фестивалів, конференцій, святкувань і т.п.) на рік
11.	Кількість конкурсів та фестивалів усіх рівнів, в яких прийняли участь вихованці творчих колективів громади
Стратегічний напрям D	
12.	Динаміка чисельності населення громади за рік
13.	Природний приріст/скорочення населення (розмежовані за статтю дані)
14.	Рівень безробіття
15.	Кількість спортивних споруд та об'єктів введених в експлуатацію
16.	Кількість громадян, охоплених спортивними секціями (розмежовані за статтю дані)
17.	Кількість змагань усіх рівнів, в яких прийняли участь вихованці спортивних секцій громади
18.	Кількість заходів з попередження злочинності серед неповнолітніх проведених у навчальних закладах освіти
19.	Відсоток безробітних жінок до загальної кількості безробітних в громаді
20.	Кількість реалізованих бізнес-проектів ВПО
21.	Кількість реалізованих жіночих ініціатив
22.	Кількість проектів громадських організацій, підтриманих в рамках МТД
23.	Кількість учасників вразливих груп в публічних заходах громади